

Б2 – ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ

Назив предмета: **ПОСЛОВНИ СТРАНИ ЈЕЗИК (пета година учења)**

Годишњи фонд часова: **62**

Разред: **трећи**

Циљеви предмета:

Развијање сазнајних и интелектуалних способности и стицање позитивног односа према другим културама уз уважавање различитости и усвајање знања и умења потребних у комуникацији на страном језику у усменом и писаном облику, како у свакодневном животу тако и у пословном окружењу.

ЦИЉ	ИСХОДИ НА КРАЈУ ТРЕЋЕГ РАЗРЕДА Ученик ће бити у стању да:	ПРЕПОРУЧЕНЕ ТЕМЕ ОПШТЕ И СТРУЧНЕ	КОМУНИКАТИВНЕ ФУНКЦИЈЕ
<p>СЛУШАЊЕ</p> <p>Оспособљавање ученика за разумевање усменог говора</p>	<ul style="list-style-type: none"> • разуме краће спонтане дијалоге (до 7 реплика / питања и одговора), текстове са темама предвиђеним наставним програмом, које чује уживо, или са аудио-визуелних записа • разуме општи садржај и издвоји кључне информације из краћих и прилагођених текстова после 2-3 слушања • разуме и реагује на одговарајући начин на усмене поруке у вези са личним искуством и са активностима на часу (позив на неку групну активност, заповест, упутство, догађај из непосредне прошлости, планови за блиску будућност, свакодневне активности, жеље и избори, итд.). 	<p>ОПШТЕ ТЕМЕ</p> <p>Свакодневни живот (организација времена, послова, слободно време) Храна и здравље (навике у исхрани, карактеристична јела и пића у земљама света) Познати градови и њихове знаменитости, региони у матичним земљама Спортови и позната спортска такмичења Живот и дела славних људи XX века (из света науке, културе, спорта, музике) Медији (штампа, телевизија, интернет) Интересантне животне приче и догађаји Свет компјутера (распрострањеност, примена, корист и негативне стране) <i>Основна терминологија која се односи на послове из домена општинских, правних и кадровских послова</i></p> <p>СТРУЧНЕ ТЕМЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Занимања, описи послова и задужења у домену угоститељства 	<p>Представљање себе и других Поздрављање (састајање, растанак; формално, неформално, специфично по регионима) Идентификација и именовање особа, објеката, боја, бројева итд.) Давање једноставних упутстава и команди Изражавање молби и захвалности Изражавање извињења Изражавање потврде и негирање Изражавање допадања и недопадања Изражавање физичких сензација и потреба Исказивање просторних и временских односа Давање и тражење информација и обавештења Описивање и упоређивање лица и предмета Изрицање забране и реаговање на забрану Изражавање припадања и поседовања Скретање пажње</p>
<p>ПИСАЊЕ</p> <p>Оспособљавање ученика за писање краћих текстова различитог садржаја</p>	<ul style="list-style-type: none"> • напише повезане реченице о неким свакодневним аспектима из свог окружења • напише краћи извештај, опис неког догађаја или резиме предходних дешавања или активности из личног искуства користећи свакодневне речи и фразе прилагођене комуникативној ситуацији • напише веома кратке формалне и неформалне текстове (до 80 речи) користећи стандардне и конвенционалне формуле писаног изражавања (писмо, обавештење, порука) • напише кратке и једноставне белешке у вези са тренутним потребама и плановима (списак за куповину, поруке, списак обавеза, записник) • пише електронске поруке, СМС поруке, учествује у дискусијама на блогу или форуму 		

<p>ГОВОР Оспособљавање ученика за кратко монолошко излагање и за учешће у дијалогу на страном језику</p>	<ul style="list-style-type: none"> • усклађује интонацију, ритам и висину гласа са сопственом комуникативном намером и са степеном формалности говорне ситуације • поред информација о себи и свом окружењу описује у неколико реченица познату радњу или ситуацију у садашњости, прошлости и будућности, користећи познате језичке елементе (лексику и морфосинтаксичке структуре) • препричава и интерпретира у неколико реченица садржај писаних, илустрованих и усмених текстова на теме предвиђене програмом наставе и учења, користећи познате језичке елементе (лексику и морфосинтаксичке структуре) • у неколико реченица даје своје мишљење и изражава ставове (допадање, недопадање, итд.), користећи познате језичке елементе (лексику и морфосинтаксичке структуре). 	<ul style="list-style-type: none"> • Врсте угоститељских објеката и описи услуга у угоститељству • Прибор и опрема за рад у угоститељском објекту • Врсте намирница, јела и посланица • Храна по регијама, одлике националних кухиња и обичаја у исхрани. • Начин сервирања хране и посланица • Мере одржавања хигијене и квалитета • Мере заштите и одржавања човекове околине • Читање, праћење и вођење прописане документација у домену струке • Пословна комуникација у писменој и усменој форми 	<p>Тражење мишљења и изражавање слагања и неслагања Тражење и давање дозволе Исказивање честитки Изражавањe препоруке Изражавањe хитности и обавезности Исказивањe сумње и несигурности</p>
<p>ЧИТАЊЕ Оспособљавање ученика за функционално читање и разумевање различитих, узрасно и садржајно примерених врста текстова ради информисања, извршавања упутстава и остварења естетског доживљаја (читање ради личног задовољства)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • разуме краће текстове (до 120 речи), који садрже велики проценат познатих језичких елемената, структуралних и лексичких, а чији садржај је у складу са развојним и сазнајним карактеристикама, искуством и интересовањима ученика • разуме и адекватно интерпретира садржај илустрованих текстова (стрипове, ТВ програм, распоред часова, биоскопски програм, ред возње, информације на јавним местима итд.) користећи језичке елементе предвиђене наставним програмом. 		
<p>СОЦИОКУЛТУРНА КОМПЕТЕНЦИЈА Стицање и овладавање социокултурним компетенцијама неопходним за писану и усмену употребу језика</p>	<ul style="list-style-type: none"> • у оквиру поља свог интересовања, знања и искуства, препозна и разуме сличности и разлике у погледу навика (вербална и невербална комуникација), обичаја, менталитета и институција које постоје између наше земље и земаља чији језик учи • препозна и разуме најчешће присутне културне моделе свакодневног живота земље и земаља чији језик учи • препозна и адекватно реагује на формалност говорне ситуације • адекватно користи најфреквентније стилове и регистре у вези са знањима из страног језика, али и 		

	<p>из осталих области школских знања и животних искустава</p> <ul style="list-style-type: none"> • адекватно реагује на прагматичке функције говорних чинова у циљном језику различите од оних у Л1 (степен форманости, љубазности, као и паралингвистичка средства: гест, мимика, просторни односи међу говорницима, итд.) • учествује у свим видовима модерне комуникације (електронске поруке, СМС поруке, дискусије на блогу или форуму, дрштвене мреже) • користи све досад наведене стратегије развоја комуникативних компетенција примењујући језик струке у складу са нивоом знања језика и потребама. 		
--	---	--	--

ГРАМАТИЧКИ САДРЖАЈИ

Италијански језик

1. Именице – властите и заједничке, одговарајући род, број, са детерминативом: *Signora/Signor Rossi, Maria, Anna, Federica, Giovanni, Riccardo, Belgrado, l'Italia, la Serbia, il Tirreno, l'Adriatico, le Alpi, gli Appennini; i miei genitori, mia madre, Il loro padre, il nostro paese, i vostri figli, questo studente, questa ragazza, quell'amico, quella casa.*

Деривација именица и прављење сложених именица. Понављање градива из предходних година учења.

Алтернација именица (основни суфикси за аугментатив, пејоратив, деминутив и хипокористике *-ino, -one, -accio, -etto, -ello, -uccio, -otto*).

Лажна алтерација (*focaccia, fioretto, montone...*)

2. Одређени члан испред датума: *Oggi è il 31 gennaio; испред имена дана: La domenica non studio.*

Употреба члана уз властита имена, географске појмове, имена градова и држава, презимена.

Употреба члана уз присвојни придев и хипокористике и уз лична имена (*La mia cara sorellina; Dov'è la Lisa?*).

3. Изражавање тачног времена: *Che ore sono? Sono le tre e mezzo. A che ora inizia lo spettacolo? Alle venti. I negozi sono aperti dalle 9 alle 20.*

4. Партитивни члан: *Ho comprato un'etto di prosciutto. Voglio delle mele. Non mangio pane.*

5. Заменице за директни и индиректни објекат: *Marco e Ana sono tuoi amici? Non, non li conosco. Il libro? Scusi, lo porto domani. E tu Marco, hai scritto a tua sorella? No, non le ho scritto, non ho avuto tempo.*

Заменице за директни и индиректни објекат, у пару, слагање са императивом, инфинитивом и *ecco*: *Che bel libro! Me lo compri? Sì, te lo compro per il compleanno. Devo comprarti anche l'orologio, arrivi sempre in ritardo! Dove ho messo il biglietto per il cinema? Me l'ha portato Maria ieri sera. Eccolo, l'ho messo in tasca. Gerundio presente + ненаглашене личне заменице, рефлексивне заменице и речце *ci, ne*.*

6. Релативне заменице, *che* и *dove*: *Ho incontrato il professore di matematica che mi ha detto di portare i compiti domani. Siamo andati a casa in montagna dove abbiamo passato le vacanze l'anno scorso.* Релативна заменица *cui*. *E' il ragazzo di cui ti ho parlato. E' l'amica con cui vado al cinema spesso.*

Придеве – одговарајући род, број, место, поређење: *un ragazzo grande, una ragazza grande, le persone simpatiche, un piore rosso, Giovanna è più alta della sua sorella, noi siamo meno veloci di voi. Giorgio è il più grande chiacchierone di noi tutti.* Алтерација придева. Најчешћи фразеолошки изрази са придевима (*sano come un pesce, lento come una lumaca, matto da legare, ubriaco fradicio...*). Компарација придева, компаратив изједначавања *Marco è alto come Paolo*, компаратив увећавања *Marco è più alto di Pietro*, компаратив умањивања *Marco è meno bravo di Anna.*

7. Присвојне придеве и заменице: *Dove sono le tue scarpe? Ecco le mie!* Употреба члана уз присвојне придеве: *Mia madre parla l'italiano. La mia sorellina non va ancora a scuola. Il loro fratello fa la sesta.*

8. Бројеве: основне преко 1000, редне до 20: *E' un libro di cento pagine! Abito al settimo piano. Faccio la sesta.*

9. Питања: *Puoi venire a casa mia domani? Conosci la mia cugina? Che cosa aspettate? Dove andate? A che ora tornate a casa? E quando torni? Abiti qui? C'è qui il tuo indirizzo? Perché? Chi torna domani?*

10. Негацију: *Io non mangio frutta. Tu non lo vedi domani.*

11. Заповедни начин, за сва лица: *Fa' presto! Non tornare tardi! Non andate via senza di me.* *Prego Signora, entri! Mi dia un etto di prosciutto e tre tosette, per favore!* Императив са ненаглашеним личним заменицама: *Guardalo! Portami il libro!*

12. Модалне глаголе: *dovere, potere, violere* и *sapere*, са модалном вредношћу, у свим временима. *Devi partire subito. Sai nuotare?* Употреба помоћних глагола са модалним глаголима у сложеним временима: *Ho dovuto comprare l'aspirina. Sono dovuto andare a letto tardi.* Слагање ненаглашених заменица са партиципом: *Hai il nuovo quadreno? Ho dovuto comprarlo per le ore di matematica.*

13. Кондиционал глагола *potere, volere, dovere*: *Vorrei un gelato alla frutta, per piacere. Potresti portarmi domani il tuo quaderno di matematica? Dovresti tornare a casa in tempo.*

14. Глаголска времена:

15. Presente Indicativo фреквентних глагола, рачунајући и повратне;

16. Congiuntivo Presente фреквентних глагола, везана за медијацију: *Penso che Maria non capisca bene. Penso che non possa venire alle sei.*

17. Passato prossimo и Imperfetto– грађење и контрастирање употребе: *Dormivo quando è tornato Marco. L'ho conosciuto al mare, tanti anni fa, quando avevo appena cinque anni!*

18. Futuro: *Ragazzi, domani andremo tutti insieme a teatro. Giulia tornerà fra quattro mesi.*

19. Gerundio presente. Грађење и употреба у временским и начинским реченицама *Ho incontrato Marco tornando a casa. Maria andava a scuola mangiando il gelato.*

20. Фразеолошки изрази са глаголима (*fumare come un turco, ridere come un matto, bere come una spugna...*).

21. Хипотетички период: Реална погодбена реченица *Se fa bel tempo vado in gita. Se farà bel tempo andrò in gita* Иреална хипотетичка реченица са имперфектом: *Se faceva bel tempo andavo al mare.*

22. Предлоге и сажете чланове: *Vivo a Kragujevac, in Serbia; in luglio andiamo in vacanza a Belgrado; ieri siamo andati allo Zoo; ritorni dalla scuola a quest'ora? E' in macchina, arriva a casa fra poco. Non faremo tardi al cinema, lo spettacolo inizia alle otto, ci aspetteranno a casa di Marco, ci andiamo tutti a piedi.*
23. Прилоге за време, место, начин, количину: *prima, dopo, oggi, domani, sempre, qui, li, là, davanti, dietro, bene, male, poco, molto, tanto, troppo, più, meno.* Положај прилога у односу на глагол. Положај прилога *mai, sempre, ancora, già* уз *passato prossimo*.
24. Речце: Прилошке вредности речца *ci* и *ne*: *Cu vado subito. Lui ci crede. Ci scherziamo tutti. Ne parlo spesso. Non ne penso nulla. Ne sono tornata ieru.*
25. Везнике *e, o, ma, se*.

Немачки језик

1. Именице – у номинативу, акузативу, дативу и генитиву (за изражавање посесивних односа: *das Haus meiner Eltern*).

Множина именица на *-en, -e, -, -er, -s, -ø* (са прегласом – умлаутом и без њега): *Freundinnen, Schuhe, Kinder, -Kinos, -Schüler.*

Суплетивну множину: *die Schneefälle, die Sportarten.*

а. властите именице, посебно имена људи и географски називи немачког говорног подручја: *Martin, Klaus, Jürgen, Maraike, Elke, Saskia etc.; Europa, Österreich, der Rhein, die Alpen.*

б. заједничке именице мушког, женског и средњег рода: *der Schüler, die Lehrerin, das Kind*

в. бројиве и небројиве именице: *die Rose, der Kakao*

2. Члан: одређени, неодређени и нулти

а) Одређени члан:

- разлика између неодређеног и одређеног члана у ширем контексту (неодређено и непознато : одређено и познато): *Klaus hat eine neue Jacke. Die Jacke ist gelb.*

- контраховани (сажети) члан:

- уз глаголе кретања: *ins Bett gehen, zur Schule gehen, ans Meer fahren, ins Gebirge fahren*

- уз годишња доба: *im Sommer*

- уз стране света: *im Norden*

- уз доба дана: *am Vormittag*

- уз датуме: *am 6. März*

- уз географске појмове (називи планина, мора, река, језера, држава које су мушког или женског рода или у множини)

Der Kopaonik, am Mittelmeer, die Save, Frankfurt am Main, in die Schweiz, aus den

USA ...

б) Неодређени члан у изразима: *einen Spaziergang machen, eine Frage stellen*

г) Нулти члан:

- уз називе спортова: *Fußball spielen, Gymnastik treiben*

- уз називе музичких инструмената: *Klavier spielen*

- у изразима: *zu Fuß gehen, zu Hause sein, nach Hause gehen*

- уз географске појмове *nach Italien, in Berlin*
- уз називе занимања и националности после глагола *sein* и *werden*: *Er ist Lehrer, Italiener, Sie wird bald Krankenschwester.*

3. Показне, присвојне, упитне и најфреквентније неодређене детерминативе у номинативу, генитиву, дативу и акузативу: *diese Stadt, mein Ball, welches Haus, einige Schüler, manche Lehrer.*

4. Придеве у слабој, јакој и мешовитој промени (*ein hübsches Kind, das hübsche Kind, hübsche Kinder*)

Придеве у компаративу и суперлативу:

- правилне поредбене облике: *billig, billiger, der (die, das) billigste*
- неправилне поредбене облике (*gut/besser/der (die, das) beste; lang/länger/der, die, das längste*).

a. Изведене придеве са наставцима *-bar, -lich* и *-ig*: *lesbar, sommerlich, windig* (рецептивно).

б. Придеве који изражавају националну припадност и то најфреквентније (*Serbisch, Österreichisch*)

в. Придеве изведене од имена града (*Belgrader, Hamburger*).

5. Личне заменице у номинативу, акузативу и дативу: *ich, mir, mich*.
Присвојне заменице: *meiner, deiner*

6. Фреквентне предлоге:

а) за означавање положаја у простору: *auf dem Tisch, unter dem Stuhl, zwischen den Bänken, hinter der Schule, vor dem Theater, dem Kino gegenüber.*

б) за правац кретања: *zum Arzt, nach Deutschland, in die Stadt*

в) за време: *vor dem Essen, nach der Schule, während der Stunde*

д) за порекло: *aus der Schweiz*

ђ) за средство: *mit dem Taxi*

е) за намену: *für Kinder*

ф) за узрок: *wegen des Regens, auf Grund meiner Zeugnisse*

7. Глаголе (потврдне, упитне и одричне облике) у следећим временима:

а) презент слабих и јаких глагола; презент најфреквентнијих глагола са наглашеним и ненаглашеним префиксима

б) претерит слабих и најфреквентнијих јаких глагола

в) перфект слабих и најфреквентнијих јаких глагола; перфект најфреквентнијих глагола са наглашеним и ненаглашеним префиксима

г) футур

д) конјунктив претерита за постављање учтивих питања и изражавање жеље (без граматичких објашњења):

Ich hätte gern einen Apfelstrudel. Ich würde dich gern mal am Sonntag besuchen.

- најфреквентнији глаголи са предложном допуном
- повратни глаголи: *sich waschen* , *sich die Hände waschen*

8. Прилоге и прилошке одредбе (и рецептивно и продуктивно)

- а) за време: *gestern, vor einer Woche, letztes Jahr, morgen.*
- б) за место и правац кретања: *da hinten, geradeaus, nach links.*
- в) за начин: *zufällig.*
- г) за учесталост: *oft, einmal, jeden Tag, zweimal im Monat, üblich.*

9. Бројеве

Просте бројеве преко 1000. Редне бројеве до 100. Године.

10. Упитне реченице:

- а. које захтевају одговоре *Ja/Nein*;
- б. са упитним речима на w-: *wer, was, wann, wo, warum, womit, wie oft, wie viel.*

11. Везнике за напоредне реченице (рецептивно и продуктивно): *und, aber, oder, denn.*

Везнике за зависно-сложене реченице; релативне заменице и прилоге (рецептивно и продуктивно): *weil, ob, dass, weil, wenn, als*

12. Редослед елемената у потврдним, одричним, упитним и сложеним реченицама: *Ich fahre morgen nach Berlin. Ich fahre nicht nach Berlin. Fährst du auch nach Berlin? Wer fährt nach Berlin? Ich weiß nicht, ob ich nach Berlin fahre.*

Руски језик

- 1) Изговор и бележење акцентованих и редукованих самогласника *о* и *а*. Изговор и бележење сугласничких група – асимилација сугласника по звучности. Појам фонетске речи. Основни типови интонационих онструкција у оквиру сложене реченице.
- 2) Слагање субјекта (именица, заменица) и именског предиката: *Я уверена (уверен) в том, что... Я согласна (согласен). Это новое пальто.*
- 3) Основни појмови о значењу и употреби глаголског вида и система глаголских времена : *Анна(Вова) читает... вчера читала Вера (вчера читал Дима)... завтра будет читать Мила (Толя)...я прочитала (прочитал)...мы (вы, они) прочитали... я прочитаю...ты прочитаешь.*
- 4) Употреба садашњег и прошлог времена глагола *хотеть, бежать, бегать, ехать, ездить, идти, ходить, лететь, летать, плыть, плавать.,*
- 5) Исказивање заповести: *Читай (читайте) вслух! Давайте повторим! Сядьте! Смотри не опоздай! По газонам не ходить!*
- 6) Исказивање негације: *Ученик пишет не карандашом, а ручкой. Нет, она не придет. Никого(ничего) не вижу. Ни о ком(чем) не думаю.*
- 7) Исказивање начина вршења радње: *хорошо учиться, писать по-русски.; рассказать своими словами, написать без ошибок.*

- 8) Исказивање временских односа: *сейчас, теперь, всегда, никогда; в среду, в сентябре, в 2008 году.*
- 9) Исказивање места и правца: *сидеть дома, идти домой; в чем, во что; за чем, за что; быть у врача, прийти от врача; идти по городу(по улице).*
- 10) Употреба глагола кретања *идти, ходить* у пренесеним значењима: *снег идет; часы идут; костюм тебе идет; идет!*

Француски језик

1. Средства за наглашавање реченичних делова *c'est ... qui* и *c'est... que*: *C'est Pierre qui va le faire ; c'est toi que j'aime.*

2. Средства која указују на лице:

- а) наглашене личне заменице после предлога : *On peut aller chez moi; Je peux m'asseoir à côté de vous? Je n'ai jamais été chez eux ;*
- б) наглашене личне заменице после позитивног императива : *Regarde-moi ! Ouvre-lui ! Téléphonez-leur !*

3. Актуализаторе именице:

- а) вредности одређеног члан – генерализација: *Les enfants aiment les jeux de société*; спецификација: *Le frère de Mia aime jouer au Scrabble ;*
- б) изостављање члана: натписи (*Pâtisserie*), врсте производа (*Chocolat, Savon de Marseille*), спискови (*lait, beurre, baguette, jambon, fromage blanc*); испред именици у позицији атрибута: *Elle est médecin ; Il est boulanger ;*
- в) демонстративе (заменице): *celui-ci/là ; celle-ci/là* (као одговор на питање *Lequel? / Laquelle ?*); *Cette moto? C'est celle de mon grand frère ;*
- г) посесиве (заменице): *le mien/la mienne; le tien/la tienne; le sien/la sienne;*
- д) квантификаторе *un peu de / beaucoup de; pas assez de / assez de / trop de .*

4. Модалитете реченице:

- а) негацију (инфинитива): *Ne pas ouvrir les fenêtres; Ne pas se pencher;*
- б) интерогацију : упитну морфему *n'est-ce pas?* инверзију (рецептивно): *Avez-vous compris ? Voulez-vous essayer ?*

5. Парцијално директно и индиректно питање: *Quand est-ce qu'on part? Il demande quand on part; Où sont mes affaires? Elle demande où sont ses affaires.* (Симултаност радњи).

6. Средства за исказивање просторних односа:

- а) прилошки и други изрази: *par terre, au milieu, au centre, dehors, dedans ;*
- б) прилошке заменице *en* и *у*: *Tu vas à Nice? Non, j'en viens. Tu vas souvent à la campagne ? J'y vais chaque été.*

7. Квалификацију:

- а) место придева *petit, grand, jeune, vieux, gros, gentil, beau, joli, long, bon, mauvais;*
- б) промена значења неких придева у зависности од места: *Un grand homme / un homme grand ; un brave homme / un homme brave.*

8. Средства за исказивање временских односа:

- а) предлози *dans, depuis* и израз *il y a* : *Je pars dans deux jours ; On est ici depuis lundi ; Nous sommes arrivés il y a trois jours ;*
- б) исказивање симултаности и будућности у прошлости: *Ce jour-là il est venu me dire qu'il partait ; il m'a dit qu'il allait déménager ; il a promis qu'il nous écrirait.*

9. Глаголске начине и времена:

- индикатив (утврђивање градива из шестог разреда) : презент, сложени перфект, имперфект, футур први индикатива, као и перифрастичне конструкције : блиски футур, прогресивни презент, блиска прошлост;
- *il faut que, je veux que, j'aimerais que* праћени презентом субјунктива глагола прве групе (*Il faut que tu racontes ça à ton frère*), као и рецептивно: *Il faut que tu fasses/ que tu ailles/ que tu sois/ que tu lises/ que tu saches/ que tu écrives*;
- презент кондиционала : *Si mes parents me laissaient partir, je viendrais avec toi !*
- императив (рецептивно): *aie un peu de patience, n'ayez pas peur* ;
- рецептивно (ради разумевања прича и бајки): облици простог перфекта (треће лице једине и треће лице множине).

10. Средства за исказивање погодбе: *Si tu as le temps, viens à la maison ; On ira voir le match si tu finis tes devoirs.*

Шпански језик

1. Именице– рецептивно и продуктивно

а. Властите именице, имена људи и географски називи хиспанског говорног подручја
Miguel, María, Pedro, Elena, Juan, etc.; España, América Hispánica/Latina, etc.

б. Заједничке именице с променом у члану и другим детерминативима - (*el libro, este libro, mi libro, los libros, estos libros, mis libros*)

2. Придеви – рецептивно и продуктивно

а. Поређење придева: *comparativo y superlativo relativo*: más bonito que, el más bonito

б. Придеви са апокопом: *un gran actor, un buen amigo*

3. Личне заменице – рецептивно и продуктивно

а. у функцији субјекта: *yo, tú, él, ella, nosotros, vosotros, ellos, ellas, Usted, Ustedes*

б. у функцији објекта, ненаглашене: *me, te, le, la, lo, nos, os, les, las, los*

в. у функцији објекта, наглашене: *a mí, a ti, a él, a ella, a nosotros, a vosotros, a Usted, a Ustedes*

г. заменице: *se* (повратни глаголи и глаголи са "лексичким *se*"): *lavarse; tratarse de...*

4. Предлози - рецептивно и продуктивно

de, a, sin, con, conmigo, contigo, sobre/encima de, bajo/debajo de, cerca de, lejos de, etc.

5. Глаголи:

а. Садашње време правилних глагола *-ar, -er, -ir* и најфреквентнијих глагола са променом у основи: *decir, traer, poner, etc. Presente del indicativo* - и рецептивно и продуктивно у свим глаголским лицима

б. *Estar + gerundio* - и рецептивно и продуктивно у свим глаголским лицима

(- *¿Qué estás haciendo?* - *Estoy leyendo el periódico.*)

в. *Imperativo* и *presente del subjuntivo* горе наведених глагола (у негираним императивним конструкцијама и у формалном стилу обраћања: *habla/hable/hablad/hablen/no hables/no hablen/no habléis*) – и рецептивно и продуктивно

г. Прошла времена (индикатив и субјунктив у доле наведеним конструкцијама): *Pretérito perfecto simple (pretérito indefinido); Pretérito imperfecto; Pretérito perfecto compuesto, Pretérito pluscuamperfecto*: – фреквентни правилни глаголи и одређени број најфреквентнијих неправилних глагола у свим глаголским лицима (*hablar, comer, beber, pensar, trabajar, escribir, leer, vivir, jugar, viajar, estudiar// ser, estar, tener, ir, traer, decir, venir, etc...*) - и рецептивно и продуктивно

*El fin de semana pasado visité a mis abuelos.
Lo siento, se me olvidó la tarea en casa.
Cuando era pequeña, me gustaba jugar con las muñecas.
¿Has terminado la tarea?
Me dijo que lo había hecho.*

д. Модални глаголи (у горе наведеним глаголским временима) - и рецептивно и продуктивно као комплетне фразе, у конструкцијама са инфинитивом и са именским додацима: *poder, querer, saber, tener que, gustar*

*Me gusta este libro.
¿Puedo salir?
Quiero viajar a México.
Tengo que estudiar mucho.*

ђ. Безличне конструкције са субјунктивом - рецептивно и продуктивно

*Es importante que estudies lenguas extranjeras.
Es necesario que duermas bien.*

е. Личне конструкције са презентом субјунктива - рецептивно и продуктивно

Te recomiendo que viajes a España.

ж. Футур (и рецептивно и продуктивно) само правилних глагола и најфреквентнијих глагола са редукцијом основе

*Este verano viajaré a España.
Te lo diré mañana.*

з. Основни глаголски изрази - рецептивно и продуктивно

tener que + infinitivo/, deber + infinitivo, hay que + infinitivo, hay+ imenica (hay mucha gente aquí)

и. Основни глаголски изрази за увођење зависних реченица у процесу

медијације: *Pienso que, Dice que, ...
Pienso que le gusta esta película.
Dice que te va a prestar el libro.*

ј. Основни принципи слагања времена (превенствено рецептивно):

*Me dijo que vendría.
Me dijo que lo había hecho.*

к. Кондиционалне реченице (превенствено рецептивно):

Si tengo mucho dinero, viajaré a España.
Si tuviera mucho dinero, viajaría a España.
Si hubiera tenido mucho dinero, habría viajado a España.

6. Прилози - рецептивно и продуктивно

- а. Формирање прилога помоћу суфикса – *mente* (из основног речника).
- б. Прилози за време: *ahora, siempre, a menudo, con frecuencia, nunca, a veces, de vez en cuando, etc...*
- в. Прилози за количину: *mucho, poco, bastante, suficiente(mente)*.
- г. Прилози за начин: *bien, mal, así, de tal manera, rápido, despacio, voluntariamente*.
- д. Прилози и предлошки изрази за место и правац кретања: *aquí, allí, en la calle, en casa, a casa, a clase, etc.*

7. Бројеви: основни до 10000

8. Упитне реченице - рецептивно и продуктивно

- а. са упитном речи (*¿Quién?, ¿Cuándo?, ¿Cómo?, ¿Dónde?, etc.*),
- б. које захтевају одговора да/не (*sí/no*)

9. Негација - рецептивно и продуктивно

No trabaja hoy.
No quiero ir al cine esta tarde

Назив предмета:
Годишњи фонд часова:
Разред:

ПОСЛОВНИ СТРАНИ ЈЕЗИК (шеста година учења)
60
четврти

Циљеви предмета:

– Развијање сазнајних и интелектуалних способности и стицање позитивног односа према другим културама уз уважавање различитости и усвајање знања и умења потребних у комуникацији на страном језику у усменом и писаном облику, како у свакодневном животу тако и у пословном окружењу.

ЦИЉ	ИСХОДИ НА КРАЈУ ЧЕТВРТОГ РАЗРЕДА Ученик ће бити у стању да:	ПРЕПОРУЧЕНЕ ТЕМЕ ОПШТЕ И СТРУЧНЕ	КОМУНИКАТИВНЕ ФУНКЦИЈЕ
СЛУШАЊЕ Оспособљавање ученика за разумевање усменог говора	<ul style="list-style-type: none"> • тумачи краће дијалоге (до 10 реплика / питања и одговора), друге врсте текстова о темама предвиђеним наставним програмом, које чује уживо, или са аудио-визуелних записа; • разуме општи садржај и издвоји кључне информације из краћих и прилагођених текстова после 1-2 слушања; • разуме и реагује на одговарајући начин на усмене поруке у вези са личним искуством и са активностима у пословном окружењу 	<p>ОПШТЕ ТЕМЕ</p> <p>Свакодневни живот (организација времена, послова, слободно време) Храна и здравље (навике у исхрани, карактеристична јела и пића у земљама света) Познати градови и њихове знаменитости, региони у матичним земљама Спортови и позната спортска такмичења Живот и дела славних људи XX века (из света науке, културе, спорта, музике) Медији (штампа, телевизија, интернет) Интересантне животне приче и догађаји Свет компјутера (распрострањеност, примена, корист и негативне стране) <i>Основна терминологија која се односи на послове из домена општих, правних и кадровских послова</i></p> <p>СТРУЧНЕ ТЕМЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Занимања , описи послова и задужења у домену угоститељства • Врсте угоститељских објеката и описи услуга у угоститељству • Прибор и опрема за рад у угоститељском објекту • Врсте намирница, јела и посланица 	<p>Представљање себе и других Поздрављање (састајање, растанак; формално, неформално, специфично по регионима) Идентификација и именовање особа, објеката, боја, бројева итд.) Давање једноставних упутстава и команди Изражавање молби и захвалности Изражавање извињења Изражавање потврде и негирање Изражавање допадања и недопадања Изражавање физичких сензација и потреба Исказивање просторних и временских односа Давање и тражење информација и обавештења Описивање и упоређивање лица и предмета Изрицање забране и реаговање на забрану Изражавање припадања и поседовања Скретање пажње</p>
ПИСАЊЕ Оспособљавање ученика за писање краћих текстова различитог садржаја	<ul style="list-style-type: none"> • пише реченице и краће текстове (до 100 речи) чију кохерентност и кохезију постиже користећи познате језичке елементе у вези са познатим писаним текстом или визуелним подстицајем; • издваја кључне информације и препричава оно што је видео, доживео, чуо или прочитао; • пише кратка пословна писма према датом моделу поштујући правила пословне кореспонденције 		
ГОВОР Оспособљавање ученика за кратко монолошко излагање и за учешће у дијалогу на страном језику	<ul style="list-style-type: none"> • описује или извештава у неколико реченица , поред информација о себи и свом окружењу, о догађајима и активностима (познату радњу или ситуацију) у садашњости, прошлости и будућности, користећи познате језичке елементе (лексику и морфосинтаксичке структуре); • препричава и интерпретира у неколико реченица садржај, писаних, илустрованих и усмених текстова на теме предвиђене програмом наставе и учења, користећи познате језичке елементе (лексику и морфосинтаксичке структуре); 		

	<ul style="list-style-type: none"> • изражава мишљење и ставове (допадање, недопадање, итд.), користећи познате језичке елементе (лексику и морфосинтаксичке структуре). • опише лица, предмете из окружења и упореди их са другима. <p style="text-align: center;">Интеракција</p> <ul style="list-style-type: none"> • у стварним и симулираним говорним ситуацијама са саговорницима размењује исказе у вези с контекстом учионице, као и о свим осталим темама предвиђеним наставним програмом (укључујући и размену мишљења и ставова према стварима, појавама, користећи познате морфосинтаксичке структуре и лексику); • учествује у комуникацији и поштује социокултурне норме комуникације (тражи реч, не прекида саговорника, пажљиво слуша друге, итд). • одговори на ограничен број непосредних питања која се надовезују уз могућност да му се понове и пружи помоћ при формулисању одговора. 	<ul style="list-style-type: none"> • Храна по регијама, одлике националних кухиња и обичаја у исхрани. • Начин сервирања хране и посланица • Мере одржавања хигијене и квалитета • Мере заштите и одржавања човекове околине • Читање, праћење и вођење прописане документација у домену струке • Пословна комуникација у писменој и усменој форми 	<p>Тражење мишљења и изражавање слагања и неслагања</p> <p>Тражење и давање дозволе</p> <p>Исказивање честитки</p> <p>Исказивање препоруке</p> <p>Изражавање хитности и обавезности</p> <p>Исказивање сумње и несигурности</p>
<p>ЧИТАЊЕ Оспособљавање ученика за функционално читање и разумевање различитих, узрасно и садржајно примерених врста текстова ради информисања, извршавања упутстава и остварења естетског доживљаја (читање ради личног задовољства)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • разуме краће текстове (до 120-150 речи), који садрже већи проценат познатих језичких елемената, интернационализама, структуралних и лексичких, а чији садржај је у складу са развојним и сазнајним карактеристикама, искуством и интересовањима ученика; • разуме и адекватно интерпретира садржај илустрованих текстова (стрипове, ТВ програм, распоред часова, биоскопски програм, ред возње, информације на јавним местима итд.) користећи језичке елементе предвиђене наставним програмом. • проналази и издваја предвидљиве информације у текстовима из свакодневног окружења (писма, краћи новински чланци, упутства о употреби) • открива значење непознатих речи на основу контекста и /или помоћу речника • разуме формалну кореспонденцију у вези са струком или личним интересовањима 		
<p>СОЦИОКУЛТУРНА КОМПЕТЕНЦИЈА</p>	<ul style="list-style-type: none"> • у оквиру поља свог интересовања, знања и искуства, упоређује у погледу навика (вербална и невербална комуникација), обичаја, менталитета и 		

<p>Стицање и овладавање социокултурним компетенцијама неопходним за писану и усмену употребу језика</p>	<p>институција које постоје између наше земље и земаља чији језик учи</p> <ul style="list-style-type: none"> • препозна и разуме најчешће присутне културне моделе свакодневног живота земље и земаља чији језик учи • препозна и адекватно реагује на формалност говорне ситуације • адекватно користи најфреквентије стилове и регистре у вези са знањима из страног језика, али и из осталих области школских знања и животних искустава • адекватно реагује на прагматичке функције говорних чинова у циљном језику различите од оних у Л1 (степен форманости, љубазности, као и паралингвистичка средства: гест, мимика, просторни односи међу говорницима, итд.) • користи све видове модерне комуникације (електронске поруке, СМС поруке, дискусије на блогу или форуму, дрштвене мреже) • користи све досад наведене стратегије развоја комуникативних компетенција примењујући језик струке у складу са нивоом знања језика и потребама 		
---	---	--	--

ГРАМАТИЧКИ САДРЖАЈИ

ИТАЛИЈАНСКИ ЈЕЗИК

1. Именице – властите и заједничке, одговарајући род, број, са детерминативом: *Signora/Signor Rossi, Maria, Anna, Federica, Giovanni, Riccardo, Belgrado, l'Italia, la Serbia, il Tirreno, l'Adriatico, le Alpi, gli Appennini; i miei genitori, mia madre, Il loro padre, il nostro paese, i vostri figli, questo studente, questa ragazza, quell'amico, quella casa.*
2. Одређени члан испред датума: *Oggi è il 31 gennaio;* испред имена дана: *La domenica non studio.*
3. Партитивни члан: *Ho comprato un'etto di prosciutto. Voglio delle mele. Non mangio pane.*
4. Заменице за директни и индиректни објекат: *Marco e Ana sono tuoi amici? Non, non li conosco. Il libro? Scusi, lo porto domani. E tu Marco, hai scritto a tua sorella? No, non le ho scritto, non ho avuto tempo.*
5. Придеве – одговарајући род, број, место, поређење: *un ragazzo grande, una ragazza grande, le persone simpatiche, un piore rosso, Giovanna è più alta della sua sorella, noi siamo meno veloci di voi. Giorgio è il più grande chiacchierone di noi tutti.*

6. Бројеве: основне преко 1000, редне до 20: *E' un libro di cento pagine! Abito al settimo piano. Faccio la quinta.*
7. Питања: *Puoi venire a casa mia domani? Conosci la mia cugina? Che cosa aspettate? Dove andate? A che ora tornate a casa? E quando torni? Abiti qui? C'è qui il tuo indirizzo? Perché? Chi torna domani?*
8. Негацију: *Io non mangio frutta. Tu non lo vedi domani.*
9. Заповедни начин: *Fa' presto! Non tornare tardi ! Non andate via senza di me.*
10. Кондиционал глагола potere и volere: *Vorrei un gelato alla frutta, per piacere. Potresti portarmi domani il tuo quaderno di matematica ?*
11. Глаголска времена:
12. Presente Indicativo фреквентних глагола, рачунајући и повратне (*alzarsi, lavarsi*) и безличних глагола (*piovere, nevicare*);
13. Passato prossimo и Imperfetto– грађење и контрастирање употребе: *Dormivo quando è tornato Marco. L'ho conosciuto al mare, tanti anni fa, quando avevo appena cinque anni!*
14. Futuro: *Ragazzi, domani andremo tutti insieme a teatro. Giulia tornerà fra quattro mesi.*
15. Предлоге и сажете чланове: *Vivo a Kragujevac, in Serbia; in luglio andiamo in vacanza a Belgrado; ieri siamo andati allo Zoo; ritorni dalla scuola a quest'ora ? E' in macchina, arriva a casa fra poco. Non faremo tardi al cinema, lo spettacolo inizia alle otto, ci aspetteranno a casa di Marco, ci andiamo tutti a piedi.*
16. Прилоге за време, место, начин, количину: *prima, dopo, oggi, domani, sempre, qui, lì, là, davanti, dietro, bene, male, poco, molto, tanto, troppo, più, meno.*
17. Везнике *e, o, ma.*

НЕМАЧКИ ЈЕЗИК

1. Именице – у номинативу, акузативу, дативу и генитиву (за изражавање посесивних односа: *das Haus meiner Eltern*).
Множина именица на *-en, -e, -er, -s, -ø*: *Freundinnen, Schuhe, Kinder, -Kinos, -Schüler*.
Суплетивна множина: *die Schneefälle, die Sportarten*.
  - а. властите именице, посебно имена људи и географски називи немачког говорног подручја
Martin, Klaus, Jürgen, Maraike, Elke, Saskia etc.; Europa, Österreich, der Rhein, die Alpen.
  - б. заједничке именице мушког, женског и средњег рода: *der Schüler, die Lehrerin, das Kind*
  - в. бројиве и небројиве именице: *die Rose, der Kakao*
2. Члан: одређени, неодређени и нулти
  - а) Одређени члан:
    - разлика између неодређеног и одређеног члана у ширем контексту (неодређено и непознато: одређено и познато): *Klaus hat eine neue Jacke. Die Jacke ist gelb.*
    - контраховани (сажети) члан:

- уз глаголе кретања: *ins Bett gehen, zur Schule gehen, ans Meer fahren, ins Gebirge fahren*
  - уз годишња доба: *im Sommer*
  - уз стране света: *im Norden*
  - уз доба дана: *am Vormittag*
  - уз датуме: *am 6. März*
- б) Неодређени члан у изразима: *einen Spaziergang machen, eine Frage stellen*
- г) Нулти члан:
- уз називе спортова: *Fußball spielen, Gymnastik treiben*
  - уз називе музичких инструмената: *Klavier spielen*
  - у изразима: *zu Fuß gehen, zu Hause sein, nach Hause gehen*
3. Показне, присвојне, упитне и најфреквентније неодређене детерминативе: *diese Stadt, mein Ball, welches Haus, einige Schüler, manche Lehrer.*
4. Придеве у слабој, јакој и мешовитој промени (*ein hübsches Kind, das hübsche Kind, hübsche Kinder*)
- Поређење придева
- правилно поређење: *billig, billiger, der (die, das) billigste*
  - неправилно поређење придева (*gut/besser; viel/mehr*).
- а. Изведене придеве са наставцима *-bar, -lich* и *-ig*: *lesbar, sommerlich, windig* (рецензивно).
- б. Придеве који изражавају националну припадност и то најфреквентније (*Serbisch, Österreichisch*)
- в. Придеве изведене од имена града (*Belgrader, Hamburger*).
3. Личне заменице у номинативу, акузативу и дативу: *ich, mir, mich.*
- Присвојне заменице: *meiner, deiner*
5. Фреквентне предлоге:
- а) за означавање положаја у простору: *auf dem Tisch, unter dem Stuhl, zwischen den Bänken, hinter der Schule, vor dem Theater, dem Kino gegenüber.*
- б) за правац кретања: *zum Arzt, nach Deutschland, in die Stadt*
- в) време: *um 10.00 Uhr, am 3. Oktober, im März,*
- г) доба дана, годишње доба: *am Abend, im Frühjahr,*
- д) порекло: *aus der Schweiz*
- ђ) средство: *mit dem Taxi*
- е) намена: *für Kinder*
6. Глаголе (потврдни, упитни и одрични облици) у следећим временима:
- а) презент слабих и јаких глагола
- б) претерит помоћних и модалних глагола
- в) перфект слабих и најфреквентнијих јаких глагола
- г) футур
- д) конјунктив претерита модалних глагола за постављање учтивих питања и изражавање жеље (без граматичких објашњења):
Möchtest du einen Apfel? Möchtest du heute mit mir ins Kino gehen?
- глаголи са предложном допуном: *warten auf, hoffen auf, sich freuen über/auf.*
  - повратни глаголи: *sich waschen*
7. Прилози и прилошке одредбе (и рецептивно и продуктивно)
- а) за време: *gestern, vor einer Woche, letztes Jahr, morgen.*

б) за место и правац кретања: *da hinten, geradeaus, nach links.*

в) за начин: *zufällig.*

г) за учесталост: *oft, einmal, jeden Tag, zweimal im Monat, üblich.*

8. Бројеве

Просте бројеве преко 1000. Редне бројеве до 30. Године.

9. Упитне реченице:

а. које захтевају одговоре *Ja/Nein*;

б. са упитним речима на *w-*: *wer, was, wann, wo, warum, womit, wie oft, wie viel.*

10. Везнике за напоредне реченице (рецептивно и продуктивно): *und, aber, oder, denn.*

Везнике за зависно-сложене реченице (рецептивно); релативне заменице и прилоге (рецептивно): *weil, ob.*

11. Редослед елемената у потврдним, одричним, упитним и сложеним реченицама: *Ich fahre morgen nach Berlin. Fährst du auch nach Berlin? Wer fährt nach Berlin. Ich weiß nicht, ob ich nach Berlin fahre.*

РУСКИ ЈЕЗИК

- 1) Релацију слово-глас и разликовање гласова и слова у руском језику; основна обележја сугласничког и самогласничког система руског језика: изговор гласова који се бележе словима *ж, ш, ч, ц, л*; изговор и бележење парних тврдих и меких, звучних и беззвучних сугласника; изговор и бележење акцентованих и редуктованих самогласника; изговор гласова у групама *чт, сч, зч, си, зи, стн, здн*. Основне типове изјавне и упитне интонационе конструкције.
- 2) Слагање субјекта (именица) и простог глаголског предиката (лични глаголски облик): *Вова читает. Миша читал. Машиа читала.*
- 3) Глагол у функцији простог глаголског предиката – презент глагола прве и друге конјугације, перфекат : *я читаю, ты читаешь, я люблю, ты любишь, он говорил, она писала, они рассказывали...*
- 4) Именице у функцији именског дела предиката: *Я ученица. Мама - врач.*
- 5) Облике личних заменица у функцији субјекта: *Меня зовут Аня. Мне одиннадцать лет.*
- 6) Слагање броја и именице: *один дом, два (три, четыре) дома, пять домов; одна парта, две (три, четыре) парты, пять парт; один год, два (три, четыре) года, пять лет.*
- 6) Слагање именица и придевских речи: *красный свет, Новый год, зеленая доска, большая елка, вкусное яблоко, синее пальто.*
- 7) Исказивање питања: *Кто он? Что тут? А дом? И двор ваш?*
- 8) Исказивање посесивности: *У меня есть...У меня нет...*
- 9) Исказивање временских односа: *Который час? Ровно час; пять минут второго; половина второго; без пяти два. Какое сегодня число? Первое февраля.*
- 10) Исказивање просторних односа (правац и место): *куда, где, когда; к врачу, на улицу, в автобус; у парты, на кухне, в городе; налево, направо, прямо.*

11) Исказивање императивности (2. лице једине и множине): *читай, читайте; скажи, скажите; познакомьтесь!*

12) Конструкције с основним глаголима кретања: *Я иду в школу. Куда идет этот автобус? Ты едешь на автобусе. Куда едут Миша и Саша?*

ФРАНЦУСКИ ЈЕЗИК

1. Именице – властите и заједничке, одговарајући род, број, са детерминативом: *Madame/Monsieur Mercier, Sylvie, Dominique, Jean-Pierre, Paris, Belgrade, la France, la Serbie, l'océan Atlantique, les Alpes ; mes parents, leur mère, notre pays, vos enfants, cet élève, quelle maison ?*

2. Одређени члан испред датума: *Aujourd'hui c'est le 31 janvier*; испред имена дана: *Le mardi je fais du tennis.*

3. Партитивни члан: *J'ai acheté de la crème solaire.*

4. Заменицу *on*: *On va au cinéma? En Suisse, on parle allemand, français et italien.*

5. Заменице за директни и индиректни објекат: *Tes amis? Je ne les connais pas! Mon livre ? Et à ta soeur, tu lui as écrit ?* Само рецептивно: *Je te le prête avec plaisir !*

6. Придеве – одговарајући род, број, место, поређење: *un grand garçon, une grande fille, des personnes sympathiques, une fleur rouge, Sylvie est plus grande que sa soeur; nous sommes plus rapides que vous.*

7. Бројеве: основне преко 1000, редне до 20: *C'est un livre de cent pages! J'habite au sixième étage.*

8. Питања: *Est-ce que tu peux venir tout de suite ? Tu connais ma cousine? Qu'est-ce que vous attendez ?! Il vient quand ? Tu habites où ? C'est quoi ton nom / ton adresse...? Pourquoi... ?*

9. Негацију: *Elle ne vient pas avec nous? Je n'ai pas de frère.*

10. Заповедни начин: *Viens avec Pierre! Ne partez pas sans moi!*

11. Кондиционал глагола *pouvoir* и *vouloir*: *Je voudrais un kilo de pommes, s'il vous plaît. Est-ce que tu pourrais me prêter ton portable?*

12. Глаголска времена:

- презент индикатива фреквентних глагола, рачунајући и повратне (*se lever, se coucher*) и униперсоналне (*pleuvoir, neiger*);

- сложени перфект и имперфект – грађење и контрастирање употребе: *Nous nous sommes rencontrés sur une plage quand nous avions quatre ans! Je dormais quand le téléphone a sonné.*

- футур први: *Nous déménagerons cet été. Nous irons chez ma grand-mère.*

13. Конструкцију *il faut* са инфинитивом: *Il faut acheter des jus, préparer des sandwiches, décorer la salle...*

14. Предлоге и сажете чланове: *J'habite à Kragujevac, en Serbie; nous allons passer nos vacances en Belgique; nous sommes allés au zoo ; il rentre du stade/de l'école à quelle heure ? il y a un petit chat dans la rue, il est sous la voiture, je vais le mettre sur la fenêtre, c'est pour toi.*

15. Прилоге за време, место, начин, количину: *avant, après, aujourd'hui, hier, demain, toujours, ici, là, devant, derrière, bien, mal, vite, doucement, gentiment, beaucoup, moins, plus,* итд.

16. Везнике *et, ou, mais.*

ШПАНСКИ ЈЕЗИК

1. Именице – рецептивно и продуктивно

а. Властите именице, посебно имена људи и географски називи хиспанског говорног подручја
Miguel, María, Pedro, Elena, Juan, etc.; España, América Hispánica/Latina, etc.

б. Заједничке именице с променом у члану и другим детерминативима - (*el libro, este libro, mi libro, los libros, estos libros, mis libros*)

2. Придеви – рецептивно и продуктивно

- а. Поређење придева: *comparativo y superlativo relativo*: más bonito que, el más bonito
 б. Придеви са апокопом: *un gran actor, un buen amigo*
3. Личне заменице – рецептивно и продуктивно
 а. у функцији субјекта: *yo, tú, él, ella, nosotros, vosotros, ellos, ellas, Usted, Ustedes*
 б. у функцији објекта, ненаглашене: *me, te, le, la, lo, nos, os, les, las, los*
 в. у функцији објекта, наглашене: *a mí, a ti, a él, a ella, a nosotros, a vosotros, a Usted, a Ustedes*
 г. заменице: *se* (повратни глаголи и глаголи са "лексичким *se*"): *lavarse; tratarse de...*
4. Предлози (и рецептивно и продуктивно)
de, a, sin, con, conmigo, contigo, sobre/encima de, bajo/debajo de, cerca de, lejos de, etc.
5. Глаголи:
 а. Садашње време правилних глагола *-ar, -er, -ir* и најфреквентнијих глагола са променом у основи: *decir, traer, poner, etc. Presente del indicativo* - и рецептивно и продуктивно у свим глаголским лицима
 б. *Imperativo* и *presente del subjuntivo* горе наведених глагола (у негираним императивним конструкцијама и у формалном стилу обраћања: *habla/hable/hablad/hablen/no hables/no hablen/no habléis*) – и рецептивно и продуктивно
 в. Прошла времена (само у индикативу): *Pretérito perfecto simple (pretérito indefinido); Pretérito imperfecto; Pretérito perfecto compuesto*: – фреквентни правилни глаголи и одређени број најфреквентнијих неправилних глагола у свим глаголским лицима (*hablar, comer, beber, pensar, trabajar, escribir, leer, vivir, jugar, viajar, estudiar// ser, estar, tener, ir, traer, decir, venir, etc...*) - и рецептивно и продуктивно као комплетне фразе
El fin de semana pasado visité a mis abuelos.
Lo siento, se me olvidó la tarea en casa.
Cuando era pequeña, me gustaba jugar con las muñecas.
¿Has terminado la tarea?
 г. Модални глаголи (у горе наведеним глаголским временима) - и рецептивно и продуктивно као комплетне фразе, у конструкцијама са инфинитивом и са именским додацима: *poder, querer, saber, tener que, gustar*
Me gusta este libro.
¿Puedo salir?
Quiero viajar a México.
Tengo que estudiar mucho.
- ђ. Безличне конструкције са субјунктивом
Es importante que estudies lenguas extranjeras.
Es necesario que duermas bien.
- е. Личне конструкције са презентом субјунктива (само рецептивно)
Te recomiendo que viajes a España.
- ж. Футур (и рецептивно и продуктивно)
Este verano viajaré a España.
- з. Основни глаголски изрази (и рецептивно и продуктивно)
tener que + infinitivo/, deber + infinitivo, hay que + infinitivo, hay+ imenica (hay mucha gente aquí)
6. Прилози (и рецептивно и продуктивно)
 а. Формирање прилога помоћу суфикса – *mente* (из основног речника).
 б. Прилози за време: *ahora, siempre, a menudo, con frecuencia, nunca, a veces, de vez en cuando, etc...*
 в. Прилози за количину: *mucho, poco, bastante, suficiente(mente)*.
 г. Прилози за начин: *bien, mal, así, de tal manera, rápido, despacio, voluntariamente*.

д. Прилози и предлошки изрази за место и правац кретања: *aquí, allí, en la calle, en casa, en iglesia, a casa, a clase, etc.*

7. Бројеви: основне преко 1000, редне до 5 (*primer(o(s))/primera(s), etc.*)

8. Упитне реченице (и рецептивно и продуктивно):

а. са упитном речи (*¿Quién?, ¿Cuándo?, ¿Cómo?, ¿Dónde?, etc.*),

б. које захтевају одговора да/не (*sí/no*)

9. Негација (и рецептивно и продуктивно)

No trabaja hoy.

No quiero ir al cine esta tarde.

УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

*Уколико ученици изаберу пословни старни језик као изборни предмет у трећем разреду, морају наставити и у четвртном разреду са изучавањем истог предмета.

На почетку сваке теме ученике упознати са циљевима и исходима, планом рада и начинима оцењивања.

Предмет се реализује кроз теоријску наставу, у учионици или кабинету, при чему се одељење не дели на групе.

Наставник у глобалном плану планира број часова за сваку тему, у складу са одабраним текстовима и уџбеником који користи.

У припреми часова ослањати се на градиво из куварства, стручну терминологију, часописе коју ученици користе.

Комуникативна настава страних језика подразумева поимање језика као средства комуникације; инсистира на употреби циљног језика у учионици у добро осмишљеним контекстима од интереса за ученике; претпоставља примену тзв. *Teacher talk*, односно прилагођавање говорне делатности наставника интересовањима и знањима ученика; инсистира на комуникативном аспекту употребе језика, односно на значењу језичке поруке, а не толико на граматичкој прецизности исказа; претпоставља да се знања ученика мере прецизно дефинисаним релативним, а не толико апсолутним критеријумима тачности.

Један од кључних елемената комуникативне наставе је и социјална интеракција кроз рад у учионици. Она се базира на групном или индивидуалном решавању проблема, потрази за информацијама и мање или више комплексним задацима. У тим задацима увек су јасно одређени контекст, процедура и циљ, чиме се унапређује квантитет језичког материјала који је неопходан услов за било које учење језика. Такозвана комуникативно-интерактивна парадигма у настави страних језика, између осталог, укључује и следеће компоненте:

- усвајање језичког садржаја кроз циљано и осмишљено учествовање у друштвеном чину
- поимање наставног програма као динамичне, заједнички припремљене и ажуриране листе задатака и активности
- наставник је ту да омогући приступ и прихватање нових идеја
- ученици се третирају као одговорни, креативни, активни учесници у друштвеном чину
- уџбеници су само један од ресурса; осим њих препоручује се и примена других извора информација и дидактичких материјала, поготову кад је реч о стручним темама
- учионица постаје простор који је могуће реструктурирати из дана у дан

Важан циљ у учењу страног језика у средњим стручним школама је овладавање језиком струке, и то у оноликој мери која је неопходна да се језик користи ради информисаности и оспособљености за једноставну комуникацију у усменом и

писаном облику на страном језику. Тај сегмент наставе страног језика мора да буде јасно дефинисан и у складу са исходима везаним за квалификације струке. Неопходно је да стручна тематика која се обрађује на страном језику прати исходе појединих стручних предмета и буде у корелацији са њима. Реализација наставе језика струке се много више огледа у развијању рецептивних вештина него продуктивних јер је сврха учења страног језика, у првој линији, усмерена на то да се ученици оспособе да прате одређену стручну литературу у циљу информисања, праћења иновација и достигнућа у области струке, усавршавања и напредовања.

Стога је спектар текстова који се препоручују велики: шематски прикази, упутства о примени апарата, инструмената или пак материјала, хемикалија, рецепти, декларације, краћи стручни текстови чији је садржај релевантан за тематске садржаје стручних предмета, извештаји, каталози, програми сајамских активности и сл.

Веома је битно у раду са таквим текстовима одредити добру дидактичку подршку. Добро осмишљени налози упућују на то да одређене текстове, у зависности од тежине и важности информација које они носе, треба разумети глобално, селективно или пак детаљно. Продуктивне вештине треба ограничити на строго функционалну примену реалну за захтеве струке. То подразумева писање кратких порука, мејлова у оквиру пословне комуникације, попуњавање формулара, рачуна и других докумената (поруџбенице, рекламације, захтеви, молбе) и вођење усмене комуникације која омогућава споразумевање било у директном контакту са саговорником или у телефонском разговору.

Избор метода и облика рада за сваку тему одређује наставник у зависности од наставних садржаја, способности и потреба ученика, материјалних и других услова. Користити вербалне методе (метода усменог излагања и дијалогска метода), методе демонстрације, аудио визуелне, текстуално-илустративне методе. Акцент је на интерактивној настави страних језика уз примену рада у групама и паровима, додатних средстава у настави (АВ материјали, ИТ, игре, аутентични материјали, итд.), као и уз примену принципа наставе по задацима (task-based language teaching; enseñanza por tareas, handlungsorientierter FSU)-слушање и реаговање на налоге и/или задатке у вези са текстом који чита наставник или који ученици чују са звучних записа, мануелне активности (израда панова, презентација, зидних новина, постера за учионицу или родитеље и сл.), дебате и дискусије примерене узрасту, обимнији пројекти који се раде у учионици и ван ње у трајању од неколико недеља до читавог полугодишта уз конкретно видљиве и мерљиве производе и резултате, развијање језичких вештина у домену језика струке, примењивањем истих стратегија учења као и код општег језика и користећи аутентичне или адаптиране стручне текстове (писане или усмене) прилагођене узрасту, нивоу знања језика и познавању струке.

Заступљени су граматички садржаји који су већ обрађивани у основној школи, посебно они предвиђени у материјалима који описују нивое А1 и А2 на основу дескриптора Заједничког европског оквира за живе језике.

Грамматичка грађа предвиђена Програмом добија свој смисао тек када се доведе у везу са датим комуникативним функцијама и темама, и то у склопу језичких активности разумевања (усменог) говора и писаног текста, усменог и писменог изражавања и медијације; полазиште за посматрање и увежбавање језичких законитости јесу усмени и писани текстови различитих врста, дужине и степена тежине; користе се, такође, изоловани искази, под условом да су контекстуализовани и да имају комуникативну вредност.

Планира се израда два писмена задатка.

Предложени облици рада су фронтални, рад у групи, рад у пару, индивидуални рад. (мини-дијалози, игра по улогама, симулације, итд.)

УПУТСТВО ЗА ФОРМАТИВНО И СУМАТИВНО ОЦЕЊИВАЊЕ УЧЕНИКА

У настави оријентисаној ка достизању исхода прате се и вреднују процес наставе и учења, постигнућа ученика (продукти учења) и сопствени рад. Наставник треба континуирано да прати напредак ученика, који се огледа у начину на који ученици партиципирају, како прикупљају податке, како аргументују, евалуирају, документују итд. Да би вредновање било објективно и у функцији учења, потребно је ускладити нивое исхода и начине оцењивања.

Сумативно оцењивање је вредновање постигнућа ученика на крају сваке реализоване теме. Сумативне оцене се добијају из контролних или писмених радова, тестова, усменог испитивања, самосталних или групних радова ученика.

У формативном вредновању наставник би требало да промовише групни дијалог, да користи питања да би генерисао податке из ђачких идеја, али и да помогне развој ђачких идеја, даје ученицима повратне информације, а повратне информације добијене од ученика користи да прилагоди подучавање, охрабрује ученике да оцењују квалитет свог рада. Приликом формативног оцењивања, наставник прати развој и напредовање сваког појединог ученика, дајући му континуирано повратну информацију о његовом раду, и могућностима за даље напредовање. Наставник узима у обзир индивидуалне могућности ученика.

Избор инструмента за формативно вредновање зависи од врсте активности која се вреднује. Када је у питању нпр. практичан рад (тимски рад, пројектна настава, теренска настава и слично) може се применити чек листа у којој су приказани нивои постигнућа ученика са показатељима испуњености, а наставник треба да означи показатељ који одговара понашању ученика.

Назив предмета: ОПШТА ТУРИСТИЧКА ГЕОГРАФИЈА

1. ОСТВАРИВАЊЕ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА – ОБЛИЦИ И ТРАЈАЊЕ

РАЗРЕД:	Теоријска настава	Вежбе	Практична настава	Настава у блоку	Укупно
III	60	0	0	0	60

2. ЦИЉЕВИ УЧЕЊА:

- Упознавање са туристичко - географским простором и кретању у њему
- Развијање знања о туристичким регијама у свету, њиховој атрактивности и простирању
- Упознавање са карактеристикама најпознатијих туристичких вредности појединих туристичких региона
- Оспособљавање за разумевање међузависности туризма и географске средине
- Развијање знања о предмету, задатку и циљевима туристичке географије и о елементима туристичких кретања
- Развијање знања о појму, врстама и атрактивностима туристичких вредности
- Упознавање са улогом саобраћаја у туризму и њиховој узајамној повезаности
- Оспособљавање за анализу утицаја економских и политичких, организационих и културних фактора на развој туризма
- Развијање знања о облицима, врстама и правцима туристичких кретања
- Упознавање ученика са појмовима туристички локалитет, место, центар и регија
- Унапређивање знања о природним и антропогеним туристичким вредностима Европе и регија света.
- Оспособљавање за анализу међусобног утицаја туризма и географске средине

3. ТЕМЕ, ИСХОДИ, ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ И КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА

Разред: **Трећи**

Годишњи фонд часова: Теорија: **60 часова**;

ТЕМА	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ / КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА
Простор и туризам	<ul style="list-style-type: none"> • дефинише туристичко географске појмове • наведе просторне и функционалне елементе туристичких кретања • разликује међусобну повезаност и условљеност туристичких кретања 	<ul style="list-style-type: none"> • Предмет , задатак и повезаност туристичке географије са другим наукама • Рекреативни и културни елементи туристичких кретања • Просторни елементи туристичких кретања • Функционални елементи туристичких кретања.
Туристичке вредности	<ul style="list-style-type: none"> • дефинише туристичке вредности и њихова својства • наведе врсте туристичких вредности • наведе карактеристике природних и антропогених туристичких вредности • класификује туристичке вредности 	<ul style="list-style-type: none"> • Класификација туристичких вредности (геоморфолошке, хидрографске вредности светског мора, хидрографске вредности копнених вода, климатске туристичке вредности, биогеографске вредности, пејзажне туристичке

	<ul style="list-style-type: none"> • представља туристичке вредности одређеног места-дати пример 	вредности, манифестационе, амбијенталне, уметничке и етносоцијалне)
Саобраћај и туризам	<ul style="list-style-type: none"> • наведе врсте саобраћаја • препознаје предности и недостатке појединих врста саобраћаја • објасни улогу саобраћаја у повезивању матичних и туристичких места 	<ul style="list-style-type: none"> • Предности и недостаци појединих врста саобраћаја
Фактори туристичких кретања	<ul style="list-style-type: none"> • наведе поделу фактора туристичких кретања • препозна утицај фактора на матична и туристичка места • примени знање о факторима на туристичке дестинације 	<ul style="list-style-type: none"> • Подела фактора (економски, политички, организациони и културни)
Туристичка кретања и туристички правци	<ul style="list-style-type: none"> • дефинише туристичко кретање • разликује врсте туристичких кретања • опише поједине облике туристичких кретања • опише правце туристичких кретања • објасни најважније правце туристичких кретања 	<ul style="list-style-type: none"> • Подела туристичких кретања према врстама саобраћаја • Подела туристичких кретања према врстама туристичких вредности • Подела туристичких кретања према основним потребама туриста • Подела праваца туристичких кретања (интерконтинентални, континентални и регионални)
Туристички локалитети, места, центри и регије	<ul style="list-style-type: none"> • наведе особености туристичког локалитета, места, центра и регије • објасни појмове локалитет, место, центар и регија • класификује појмове као локалитет, место, центар, регију 	<ul style="list-style-type: none"> • Туристички локалитети, • Туристички места, • Туристички центри • Туристичке регије
Туристичке регије Европе	<ul style="list-style-type: none"> • именује природне туристичке регије Европе и укаже на њихов положај • опише утицај природних и антропогених фактора на положај и атрактивност туристичких регија Европе • користи географску карту као извор сазнања и информација • показује регије на карти • идентификује разлоге атрактивности туристичких регија Европе • издвоји специфичности туристичких регија Европе • анализира узроке и последице атрактивности и развијености појединих туристичких регија Европе 	<ul style="list-style-type: none"> • Приморске туристичке регије Европе, Медитеран • Планинске туристичке регије Европе, Алпи • Бањске туристичке регије Европе • Језерске туристичке регије Европе • Метрополе Европе • Куриозитетне туристичке вредности Европе (нпр. фјордови, дворци Лоаре, Алтамира, Панчијева оморика, Лурд, Шпанска корида...).
Остале туристичке регије света	<ul style="list-style-type: none"> • именује остале туристичке регије света и укаже на њихов положај • опише утицај природних и антропогених фактора на положај и атрактивност осталих туристичких регија света • користи географску карту као извор сазнања и информација • идентификује разлоге атрактивности осталих туристичких регија света • издвоји специфичности осталих туристичких регија света 	<ul style="list-style-type: none"> • Остале приморске туристичке регије света • Остале планинске туристичке регије света • Остале језерске туристичке регије света • Остале светске метрополе

	<ul style="list-style-type: none"> • прикаже изабрану регију са специфичностима, разлозима атрактивности и развијености 	
Савремени трендови и перспективе развоја туризма	<ul style="list-style-type: none"> • објасни утицај туризма на географску средину • наведе примере позитивних и негативних утицаја туризма на географску средину • наведе савремене трендове у туризму 	<ul style="list-style-type: none"> • Савремени трендови у туризму (еко туризам, етно туризам, сајамски туризам, комбиновање различитих облика туризма итд.)

4. УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

На почетку сваке теме ученике упознати са циљевима и исходима, планом рада и начинима оцењивања.

Предмет се реализује кроз теоријску наставу у учионици/кабинету, при чему се одељење не дели на групе.

Препоручени број часова по темама је следећи:

- Простор и туризам (6 часова)
- Туристичке вредности (7 часова)
- Саобраћај и туризам (8 часова)
- Фактори туристичких кретања (8 часова)
- Туристичка кретања и туристички правци (6 часова)
- Туристички локалитети, места, центри и регије (7 часова)
- Туристичке регије Европе (7 часова)
- Остале туристичке регије света (8 часова)
- Савремени трендови и перспективе развоја туризма (5 часова)

Приликом реализације тема ослонити се на предзнања ученика из предмета: Географија, Основе туризма и угоститељства и Маркетинг у туризму и угоститељству. Избор метода и облика рада за сваку тему одређује наставник у зависности од наставних садржаја, способности и потреба ученика, материјалних и других услова. Користити вербалне методе (метода усменог излагања и дијалогска метода), методе демонстрације, извршење задатка, презентација израде радног задатка, текстуално-илустративне методе, методе симулације, студије случаја, дискусије. При реализацији тема неопходно је да се наставник припреми да презентује ситуације, примере из домена рада ученика. Предложени облици рада су фронтални, рад у групи, рад у пару, индивидуални рад. Пре свега, користити активне облике наставе-интерактивна предавања (филм, искуства ученика у студијама случаја, презентације ученика).

Садржаје повезати са садржајима из географије. Препоручује се употреба аудио-визуелних наставних средстава (пројектор), географских карата, итд.

Ученици у виду пројекта, могу самостално, или у пару/тиму, да представљају следеће теме: Савремене трендове и перспективе развоја туризма, Туристичке регије, Туристичка кретања и туристички правци, Фактори туристичких кретања, Туристичке вредности и Саобраћај и туризам. Задаци се могу поделити на основу избора ученика или избора и процене наставника који ће се обрађивати уз надзор и инструкције наставника.

По потреби, одржите час у информатичком кабинету да би ученици могли да прикупљају информације на интернету.

5. УПУТСТВО ЗА ФОРМАТИВНО И СУМАТИВНО ОЦЕЊИВАЊЕ УЧЕНИКА

У настави оријентисаној ка достизању исхода прате се и вреднују процес наставе и учења, постигнућа ученика (продукти учења) и сопствени рад.

Наставник треба континуирано да прати напредак ученика, који се огледа у начину на који ученици учествују у раду, како прикупљају податке, како аргументују, евалуирају, документују итд. Да би вредновање било објективно и у функцији учења, потребно је ускладити нивое исхода и начине оцењивања.

Сумативно оцењивање је вредновање постигнућа ученика на крају сваке реализоване теме. Сумативне оцене се добијају из контролних или писмених радова, тестова, усменог испитивања, самосталних или групних радова ученика (презентације ученика), кроз праћење израде домаћих задатака, уз поштовање остварености исхода.

У формативном вредновању наставник би требало да промовише групни дијалог, да користи питања да би генерисао податке из ђачких идеја, али и да помогне развој ђачких идеја, даје ученицима повратне информације, а повратне информације добијене од ученика користи да прилагоди подучавање, охрабрује ученике да оцењују квалитет свог рада.

Избор инструмента за формативно вредновање зависи од врсте активности која се вреднује. Када је у питању нпр. практичан рад (тимски рад, пројекат) може се применити чек листа у којој су приказани нивои постигнућа ученика са показатељима испуњености, а наставник треба да означи показатељ који одговара понашању ученика.

Обрадите садржај на примерима из праксе.

Назив предмета: СМЕШТАЈ У СЕОСКОМ ТУРИСТИЧКОМ ДОМАЋИНСТВУ

1. ОСТВАРИВАЊЕ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА – ОБЛИЦИ И ТРАЈАЊЕ

РАЗРЕД:	Теоријска настава	Вежбе	Практична настава	Настава у блоку	Укупно
III	62	0	0	0	62

2. ЦИЉЕВИ УЧЕЊА:

- Упознавање ученика са домаћинствима намењеним за туристе;
- Развијање основних знања о законским и подзаконским прописима који се односе на домаћинства намењена туристима;
- Развијање знања о регистрању, смештају, исхрани и точењу пића туристима у домаћинству;
- Развијање креативности за осмишљавање слободних активности у домаћинству.

3. ТЕМЕ, ИСХОДИ, ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ И КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА

Разред: **Трећи**

Годишњи фонд часова: Теорија: **62 часова**;

ТЕМА	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ / ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ / КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА
Појмовно одређење сеоског туристичког домаћинства	<ul style="list-style-type: none"> • дефинише сеоско туристичко домаћинство; • познаје типове и основне карактеристике сеоског туристичког домаћинства. 	<ul style="list-style-type: none"> • Сеоско туристичко домаћинство, • Типови сеоског туристичког домаћинства.
Стандарди сеоског туристичког домаћинства	<ul style="list-style-type: none"> • познаје прописе из области туризма; • познаје елементе и критеријуме за категоризацију сеоског туристичког домаћинства; • опише поступак регистрације сеоског туристичког домаћинства; • опише сеоско туристичко домаћинство по стандардима; • описује санитарне, техничке и хигијенске стандарде кућа за смештај и исхрану; • разликује туристичку сигнализацију; • познаје елементе књиге гостију; • познаје начине плаћања. • симулира регистравање домаћинства, поштујући све стандарде 	<ul style="list-style-type: none"> • Минимални технички и санитарно- хигијенски услови у сеоском туристичком домаћинству, • Стандарди разврставања сеоског туристичког домаћинства у категорије, • Регистравање сеоског туристичког домаћинства, • Стандарди сеоског туристичког домаћинства, • Стандард добродошлице, • Туристичка сигнализација, • Књига гостију.
Услуге у сеоском туристичком домаћинству (смештај)	<ul style="list-style-type: none"> • наведе начине резервације смештаја; • опише трансфер туриста до сеоског туристичког домаћинства; • опише поступак регистрације и смештаја туриста у сеоско туристичко домаћинство. 	<ul style="list-style-type: none"> • Резервација смештаја у сеоском туристичком домаћинству, • Трансфер туриста, • Пријем и смештај туриста у сеоско туристичко домаћинство.

Услуге у сеоском туристичком домаћинству (храна и пиће)	<ul style="list-style-type: none"> • разликује локалне специјалитете јела и пића по регијама; • Наводи најзначајнија јела и пића која се могу понуди туристима; • Разликује начине припремања и сервирања хране и пића; • Описује посуђе за сервирање хране и пића; • Описује аутентичност и специфичност јела и пића. • израђује понуду хране и пића у локалном туристичком домаћинству 	<ul style="list-style-type: none"> • Храна и пиће у регијама Србије, • Најпознатија јела и пића по регијама у Србији, • Припремањеи сервирање аутентичних српских јела по регионима, • Историја настанка неких јела.
Слободне активности у сеоском туристичком домаћинству	<ul style="list-style-type: none"> • описује боравак туриста у сеоском туристичком домаћинству; • објашњава активности боравка туриста у врту и дворишту домаћинства; • објашњава активности боравка туриста у шуми и пољопривредном земљишту; • описује фазе реализовања излета • осмисли слободне активности за туристе 	<ul style="list-style-type: none"> • Боравак туриста у сеоском туристичком домаћинству, • Боравак у кући, врту и дворишту, • Боравак у шуми и пољопривредном земљишту, <ul style="list-style-type: none"> • Организовање излета (фазе).

4. УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

На почетку сваке теме ученике упознати са циљевима и исходима, планом рада и начинима оцењивања.

Предмет се реализује кроз теоријску наставу у учионици, а неке исходе наставник може реализовати у сеоском домаћинству у близини школе (у месту или околини).

Препоручени број часова по темама је следећи:

- Појмовно одређење сеоског туристичког домаћинства (5 часова)
- Стандарди сеоског туристичког домаћинства (25 часова)
- Услуге у сеоском туристичком домаћинству (смештај) (5 часова)
- Услуге у сеоском туристичком домаћинству (исхрана и пиће) (15 часова)
- Слободне активности у сеоском туристичком домаћинству (12 часова)

Приликом реализације тема ослонити се на предзнања ученика из основа туризма и угоститељства, куварства. Исходи који се могу постићи кроз практични рад ученика, омогућити ученицима да их остваре на тај начин. Исходе који се односе на храну и пиће реализовати у сарадњи са наставником куварства и услуживања. Омогућити ученицима да посете неколико сеоских туристичких домаћинства са јасним задатком током посете (чек листа). Организовати да одређене теме ученицима предочи власник или неко ко ради на сеоском туристичком домаћинству.

Избор метода и облика рада за сваку тему одређује наставник у зависности од наставних садржаја, способности и потреба ученика, материјалних и других услова. Користити вербалне методе (метода усменог излагања и дијалогска метода), методе демонстрације, текстуално-илустративне методе, практичан рад ученика.

Предложени облици рада су фронтални, рад у групи, рад у пару, индивидуални рад.

5. УПУТСТВО ЗА ФОРМАТИВНО И СУМАТИВНО ОЦЕЊИВАЊЕ УЧЕНИКА

У настави оријентисаној ка достизању исхода прате се и вреднују процес наставе и учења, постигнућа ученика (продукти учења) и сопствени рад. Наставник треба континуирано да прати напредак ученика, који се огледа у начину на који ученици партиципирају, како прикупљају податке, како аргументују, евалуирају, документују итд. Да би вредновање било објективно и у функцији учења, потребно је ускладити нивое исхода и начине оцењивања.

Сумативно оцењивање је вредновање постигнућа ученика на крају сваке реализоване теме. Сумативне оцене се добијају из контролних или писмених радова, тестова, усменог испитивања, самосталних или групних радова ученика.

У формативном вредновању наставник би требало да промовише групни дијалог, да користи питања да би генерисао податке из ђачких идеја, али и да помогне развој ђачких идеја, даје ученицима повратне информације, а повратне информације добијене од ученика користи да прилагоди подучавање, охрабрује ученике да оцењују квалитет свог рада. Избор инструмента за формативно вредновање зависи од врсте активности која се вреднује.

Одређене исходне могуће проверити кроз пројектне задатке од којих би неке теме биле: осмислити мени за групу туриста који посећују домаћинство, осмислити процес дочека, смештаја, боравка и испраћаја госта из домаћинства и сл.

Назив предмета: ПСИХОЛОГИЈА У ТУРИЗМУ

1. ОСТВАРИВАЊЕ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА – ОБЛИЦИ И ТРАЈАЊЕ

РАЗРЕД:	Теоријска настава	Вежбе	Практична настава	Настава у блоку	Укупно
III	62	0	0	0	62
IV	60	0	0	0	60

2. ЦИЉЕВИ УЧЕЊА:

- Формирање основних знања о природи психолошких процеса и особина и њиховом манифестовању у понашању
- Упознавање са принципима и законитостима људског понашања у групи и процесу рада
- Оспособљавање за сагледавање места, улоге и значаја комуникације и комуникацијских вештина у туризму и угоститељству
- Унапређивање вештине опхођења с гостом/потрошачем услуга
- Упознавање са применом психолошких сазнања у развоју маркетиншких стратегија у туризму и угоститељству

3. ТЕМЕ, ИСХОДИ, ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ И КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА

Разред: **Трећи (Четврти)**

Годишњи фонд часова: Теорија: **62 (60) часова;**

ТЕМА	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ / КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА
Психологија као наука	<ul style="list-style-type: none"> • објасни предмет изучавања психологије и њену примену у угоститељству/туризму • наброји гране психологије • објасни органске основе психичког живота • на примеру препознаје органске основе психичког живота 	<ul style="list-style-type: none"> • Предмет, значај и области примене психологије у угоститељству и туризму • Органски основи психичког живота
Психички процеси и особине	<ul style="list-style-type: none"> • опише процес опажања других особа и факторе од којих тај процес зависи • дефинише појам пажње и чиниоце од којих она зависи • објасни процес учења • препознаје различите врсте учења • објасни процес памћења и факторе који доводе до заборављања • опише појмове мишљења и интелигенције • наведе основе емоционалног живота човека и опише (објасни) значај емоција за душевно здравље човека • дефинише мотиве • наброји врсте и карактеристике мотива 	<ul style="list-style-type: none"> • Опажање • Пажња и фактори који је изазивају • Учење, врсте учења инструментално, вербално, учење по моделу, стицање моторних вештина • Памћење и заборављање • Мишљење стваралачко, имагинарно, интелигенција • Емоције појам и врсте, значај за душевно здравље, стрес • Мотивација /појам и врсте, фрустрације и конфликти, начини реаговања – реалистичко и одбрамбено

	<ul style="list-style-type: none"> • класификује мотиве • објасни појам и врсте фрустрација, конфликта и начине реаговања на њих • оцени сопствену мотивацију • оцени сопствени начин реаговања у конфликтима 	
Личност	<ul style="list-style-type: none"> • дефинише појам личности • разликује основне појмове структуре личности • наведе типове темперамента • објасни тип личности и карактеристике типова личности према Јунгу • наведе факторе који утичу на развој личности • наведе карактеристике зреле личности • процени зрелост личности на примеру 	<ul style="list-style-type: none"> • Појам личности (јединство, особеност и доследност) • Структура личности (црте личности, темперамент, карактер, способности, и свест о себи) • Типологија личности: (Јунгова) • Развој личности: фазе и фактори који утичу на развој личности (зрела личност)
Међуљудски односи на раду	<ul style="list-style-type: none"> • разликује основне врсте група и њихову структуру • објасни разлику између групе и тима • препозна различите улоге које имају чланови тима • разликује вођство од руковођења • наведе карактеристике сарадње и такмичења • опише различите типове конфликта у групи • примењује адекватан начин решења конфликта • објасни на примеру важност позитивне психолошке климе у групи/организацији • увиди сопствено понашање у процесу рада 	<ul style="list-style-type: none"> • Појам, врсте и структура групе/тима (формалне, неформалне, кохезивне, референтне) • Одређивање улога појединаца у тиму (према Р. Белбину, Ле Бон-у итд.) • Типови вођења и руковођења • Сарадња и такмичење • конфликти у групи (појам, врсте и начин решавања) • Међуљудски односи као фактор успеха у раду (организациона култура)
Комуникација	<ul style="list-style-type: none"> • наведе основне елементе комуникационог процеса • разликује вербалну од невербалне комуникације • наведе карактеристике вербалне и невербалне комуникације • наведе факторе који доводе до неспоразума • објасни начине њиховог негативног деловања по наставак комуникације • демонстрира технике успешне комуникације • препозна специфичности комуникације са гостом/клијентом и • наводи најчешће конфликте у комуникацији са гостом • примењује технике успешне комуникације у решавању најчешћих комуникацијских конфликта са њима 	<ul style="list-style-type: none"> • Комуникациони процес (пошиљалац – прималац, једносмерна и двосмерна, садржај и форма поруке) • Карактеристике вербалне и невербалне комуникације • Извори неспоразума у комуникацији (значања, нејасне и дупле поруке итд.) • Технике успешне комуникације: активно слушање, јасан говор, итд. • Специфичности комуникације са гостом/клијентом • Најчешћи комуникацијски конфликти са гостом/клијентом и њихово решавање
Психологија опхођења са гостима	<ul style="list-style-type: none"> • дефинише особине угоститељског радника потребне за успешно обављање посла • објасни последице добре и лоше прве импресије коју угоститељски радник оставља на госта • наведе општа и специфична правила опхођења са гостима 	<ul style="list-style-type: none"> • Особине угоститељског радника (способности, особине личности, знања, вештине, мотивација, интересовања, ставови) из анализе и описа посла и радних задатака

	<ul style="list-style-type: none"> • наведе основне принципе продаје услуга • демонстрира основне принципе продаје угоститељских услуга на примеру • демонстрира на примеру како се ствара поверење код госта / клијента • разликује мотиве куповине који опредељују госта / корисника услуга • разликује врсте гостију/ корисника услуга с обзиром на својства и особености њиховог понашања 	<ul style="list-style-type: none"> • Правила опхођења са гостима: комуникативност, одмереност, асертивност, срдачност, тактичност, љубазност, полетност, стрпљивост • Недискриминативност у раду са гостима/клијентом (у односу на расу, пол, веру, инвалидитет, сексуално опредељење итд.) • Основни принципи продаје угоститељских услуга: остваривање повољне атмосфере продаје, уважавање личности госта / клијента • Стварање поверења код госта / клијента • Мотиви за коришћењем услуга • Стварање одлуке о куповини-коришћењу услуга и опажање ризика • Врсте гостију/ корисника услуга: одлучан/ неодлучан, стрпљив/ нестрпљив, осећајан/ разуман, скроман/ разметљив, угодан/ неугодан итд.
Психологија рекламе	<ul style="list-style-type: none"> • наведе врсте промотивних средстава • препознаје предности и слабости промотивних средстава • наведе основне психолошке принципе које треба да задовољи рекламна порука • познаје основне принципе деловања рекламе на циљну групу • осмисли пример рекламе за задату циљну групу корисника • 	<ul style="list-style-type: none"> • Предмет, циљеви и улога оглашавања • Деловање рекламе • Психолошки услови оглашавања /рекламне поруке • Утицај ауторитета у куповини / коришћењу услуга • Слика производа / услуге • Реклама «Од уста до уста» • Врсте промотивних средстава, њихове предности и слабости

4. УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

*Предмет се као изборни може изучавати у трећем или четвртном разреду.

На почетку сваке теме ученике упознати са циљевима и исходима, планом рада и начинима оцењивања. Приликом реализације наставних тема, ослонити се на предзнања ученика из предмета Пословна комуникација (први разред).

Предмет се реализује кроз теоријску наставу у учионици при чему се одељење не дели на групе.

Препоручени број часова по темама је следећи:

- Психологија као наука (5 часова)
- Психички процеси (10 часова)
- Личност (6 часова)
- Међуљудски односи на раду (9 часова)
- Комуникација (10 часова)
- Психологија опхођења са гостима (15 часова)
- Психологија рекламе (7 часова)

Настава се реализује у учионици (уколико је могуће, учионица треба да је опремљена опремом за приказивање видео материјала)

Избор метода и облика рада за сваку тему одређује наставник у зависности од наставних садржаја, способности и потреба ученика, материјалних и других услова. Користити вербалне методе (метода усменог излагања и дијалогска метода), методе демонстрације, извршење задатка, презентација израде радног задатка, текстуално-илустративне методе, игру улога, по задатом сценарију.

На примерима (текст, видео снимак, одломак филма) приказати типове гостију, најчешће конфликте са гостима- кроз дискусију вежбати начине разрешења. Користити искуства ученика из праксе и свакодневног живота приликом реализације наставних садржаја.

Предложени облици рада су фронтални, рад у групи, рад у пару, индивидуални рад.

5. УПУТСТВО ЗА ФОРМАТИВНО И СУМАТИВНО ОЦЕЊИВАЊЕ УЧЕНИКА

У настави оријентисаној ка достизању исхода прате се и вреднују процес наставе и учења, постигнућа ученика (продукти учења) и сопствени рад. Наставник треба континуирано да прати напредак ученика, који се огледа у начину на који ученици партиципирају, како прикупљају податке, како аргументују, евалуирају, документују итд. Да би вредновање било објективно и у функцији учења, потребно је ускладити нивое исхода и начине оцењивања.

Сумативно оцењивање је вредновање постигнућа ученика на крају сваке реализоване теме. Сумативне оцене се добијају из контролних или писмених радова, тестова, усменог испитивања, самосталних или групних радова ученика.

У формативном вредновању наставник би требало да промовише групни дијалог, да користи питања да би генерисао податке из ђачких идеја, али и да помогне развој ђачких идеја, даје ученицима повратне информације, а повратне информације добијене од ученика користи да прилагоди подучавање, охрабрује ученике да оцењују квалитет свог рада. У формативном оцењивању наставник прати рад и напредовање сваког појединог ученика.

Избор инструмента за формативно вредновање зависи од врсте активности која се вреднује. Када је у питању нпр. практичан рад (тимски рад, пројектна настава, теренска настава и слично) може се применити чек листа у којој су приказани нивои постигнућа ученика са показатељима испуњености, а наставник треба да означи показатељ који одговара понашању ученика.

Препорука је да се поједини делови тема реализују у корелацији са часовима куварства како би се утврдиле практичне чињенице.

Назив предмета: ПУТЕВИ ХРАНЕ

1. ОСТВАРИВАЊЕ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА – ОБЛИЦИ И ТРАЈАЊЕ

РАЗРЕД:	Теоријска настава	Вежбе	Практична настава	Настава у блоку	Укупно
IV	60	0	0	0	60

2. ЦИЉЕВИ УЧЕЊА:

- Упознавање са историјским чињеницама и утицају на развој путева хране;
- Развијање знања о употреби хране према потребама човека;
- Оспособљавање за сагледавање различитости према регионалној подељености;
- Упознавање са познатим личностима, догађајима, и њиховом утицају на путеве хране;
- Оспособљавање за сагледавање и оцену савремених трендова у путевима хране.

3. ТЕМЕ, ИСХОДИ, ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ И КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА

Разред: **Четврти**

Годишњи фонд часова: Теорија: **60 часова**;

ТЕМА	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ / КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА
Увод у путеве хране	<ul style="list-style-type: none"> • дефинише појам и значај путева хране; • наведе епохе развоја путева хране; • класификује основне карактеристике развоја путева хране. 	<ul style="list-style-type: none"> • Појам и значај путева хране
Путеви хране кроз развој куварства	<ul style="list-style-type: none"> • опише почетке и пут употребе намирница биљног порекла; • објасни значај намирница биљног порекла у исхрани; • образложи економски значај кроз историјске чињенице; • објасни културолошки утицај на исхрану употребом намирница биљног порекла; • објасни значај узгоја намирница биљног порекла у здравој животној средини; • опише почетке и пут употребе намирница животињског порекла; • објасни значај намирница животињског порекла у исхрани; • опише економски значај кроз историјске чињенице; • објасни културолошки утицај на исхрану, употребом намирница животињског порекла; • наведе значај употребе намирница животињског порекла из контролисаних услова; 	<ul style="list-style-type: none"> • Почети и пут употребе намирница биљног порекла; • Почети и пут употребе намирница животињског порекла; • Почети и пут употребе зачина: <ul style="list-style-type: none"> - биљног порекла, - животињског порекла, - минералног порекла.

	<ul style="list-style-type: none"> • опише почетке и пут употребе зачина; • наведе економски значај употребе зачина; • дефинише значај употребе зачина у исхрани; • наведе специфичности у чувању и употреби зачина. 	
Регионална подељеност животних намирница	<ul style="list-style-type: none"> • класификује заступљеност намирница по континентима; • објасни утицај специфичних намирница на путеве хране; • презентује значај заступљених намирница на светске кухиње; • разликује специфичности у употреби намирница спрам верских и других обичаја; • објасни културолошки утицај у размени добара; • образложи везу културе са угоститељском понудом и припремањем јела. 	<ul style="list-style-type: none"> • Подељеност животних намирница по континентима: <ul style="list-style-type: none"> - Европа - Азија - Северна Америка - Јужна Америка - Африка - Аустралија и Океанија
Утицај знаменитих личности и догађаја на развој путева хране	<ul style="list-style-type: none"> • наведе знамените личности и догађаје; • објасни утицај познатих личности на развој путева хране; • повеже историјске догађаје и њихов утицај на путеве хране; • наведе знамените личности и јела која су настала у њихову част; • опише начин припремања јела насталих по поменутиим личностима и догађајима. 	<ul style="list-style-type: none"> • Знамените личности и њихов утицај на развој путева хране: <ul style="list-style-type: none"> - Наполеон Бонапарта; - Катарина Медичи; - Војвода од Велингтона; - Кардинал Ришеље; - Грофица Ди Бари; - Жан Баптист Колбер; - Гроф Оноре Мирабо; - Франсоа-Рене де Шатобријан; - Гроф Павел Александрович Строганов; - Валдорф Асторија.
Утицај познатих личности и догађаја са наших простора на путеве хране	<ul style="list-style-type: none"> • наведе знамените личности и догађаје наших простора; • опише утицај познатих личности нашег поднебљана развој путева хране; • повеже поједине историјске догађаје на нашем поднебљу и њихов утицај на путеве хране; • наведе знамените личности са наших простора и јела која су настала у њихову част; • опише начин припремања јела насталих по поменутиим личностима. 	<ul style="list-style-type: none"> • Утицај знаменитих личности и догађаја на путеве хране: <ul style="list-style-type: none"> - Цар Душан; - Цар Лазар; - Милош Обреновић; - Ђорђе Петровић – Карађорђе; - Доситеј Обрадовић; - Јосип Броз Тито.
Утицај познатих куvara на путеве хране	<ul style="list-style-type: none"> • наведе познате куваре; • опише утицај познатих куvara на путеве хране; • повеже утицај познатих куvara са куварством наших простора. 	<ul style="list-style-type: none"> • Утицај познатих куvara на развој припреме хране: <ul style="list-style-type: none"> - Маркус Гавијус Апицијус; - Бартоломео Саша Платина; - Бартоломео Скапи-Опера; - Аугуст Ескофије; - Хенри Пол Пелапрат.

<p>Путеви хране у савременом добу</p>	<ul style="list-style-type: none"> • дефинише путеве хране у савременом добу; • објасни добре и лоше стране концепта брзе хране; • опише значај информационих технологија у путевима хране савременог доба; • наведе утицај познатих личности и куvara на трендове у исхрани; • разликује видове исхране спрам потреба потрошача. 	<ul style="list-style-type: none"> • Савремени путеви хране и њихови узрочници: <ul style="list-style-type: none"> - Концепт брзе хране; - Трендови у исхрани савременог доба.
--	--	--

4. УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

На почетку сваке теме ученике упознати са циљевима и исходима, планом рада и начинима оцењивања. Предмет се реализује кроз теоријску наставу у учионици при чему се одељење не дели на групе.

Препоручени број часова по темама је следећи:

- Увод у путеве хране – (2) часа;
- Путеве хране кроз развој куварства – (12) часова;
- Регионална подељеност животних намирница – (10) часова;
- Утицај знаменитих личности и догађаја на развој путеве хране – (10) часова;
- Утицај познатих личности и догађаја наших простора на путеве хране - (10) часова;
- Утицај познатих куvara на путеве хране – (10) часова;
- Путеве хране у савременом добу – (6) часова.

При реализацији тема ослонити се на примере из праксе који су познати ученицима, са посебним акцентом на њихова искуства стечена кроз путовања (излети, екскурзије и сл.), употребу савремених информационих технологија и других видова информисања;

Избор метода и облика рада за сваку тему одређује наставник у зависности од наставних садржаја, способности и потреба ученика, материјалних и других услова. Користити вербалне методе (метода усменог излагања и дијалогска метода), методе демонстрације, симулације, текстуално-илустративне методе. Предложени облици рада су фронтални, рад у групи, рад у пару, индивидуални рад. Препорука је примена пројектне наставе, а неке од тема могу бити: Утицај светских кухиња на развој куварства у Србији; Органско узгајање хране, Култура исхране одређених народа, Историјски догађаји и њихов утицај на куварство, Нови трендови у савременом куварству, Дворски јеловници, Протоколарно служење хране државницима, Амбалажа и утицај на животну средину, итд.

Теме се могу реализовати кроз теренску наставу- посета једном хотелу, мотелу, ресторану, тржници, пољопривредном добру, индустрији хране, музеју, галерији и сл. Одређене теме реализовати у сарадњи са гостом предавачем који може бити: професор, шеф кухиње, менаџер хотела, шеф ресторана, технолог, нутрициониста, историчар и сл. Теме реализовати кроз задатке којим ће ученицима бити доступно истраживање путем интернета, кроз посету установа за културу, информисање и сл.

5. УПУТСТВО ЗА ФОРМАТИВНО И СУМАТИВНО ОЦЕЊИВАЊЕ УЧЕНИКА

У настави оријентисаној ка достизању исхода прате се и вреднују процес наставе и учења, постигнућа ученика (продукти учења) и сопствени рад. Наставник континуирано прати напредак ученика, који се огледа у начину на који ученици партиципирају, како прикупљају податке, како аргументују, евалуирају, документују итд. Да би вредновање било објективно и у функцији учења, потребно је ускладити нивое исхода и начине оцењивања.

Сумативно оцењивање је вредновање постигнућа ученика на крају сваке реализоване теме. Сумативне оцене се добијају из контролних или писмених радова, тестова, усменог испитивања, самосталних или групних радова ученика, пројектних радова.

У формативном вредновању препоручује се дијалог, користе питања, како би се генерисале ученичке идеје, као и помоћ у развој ученичких идеја. Ученицима давати повратне информације, а добијене одговоре користити за прилагођавање у подучавању, охрабривање ученика у раду и оцени квалитета обостраног рада.

Избор инструмента за формативно вредновање зависи од врсте активности која се вреднује. Када је у питању тимски рад, пројектна настава, теренска настава и слично, може се применити чек листа у којој су приказани нивои постигнућа ученика са показатељима испуњености, а наставник треба да означи показатељ који одговара понашању ученика.

Назив предмета: ОСНОВЕ ПОСЛАСТИЧАРСТВА

1. ОСТВАРИВАЊЕ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА – ОБЛИЦИ И ТРАЈАЊЕ

РАЗРЕД:	Теоријска настава	Вежбе	Практична настава	Настава у блоку	Укупно
IV	60	0	0	0	60

2. ЦИЉЕВИ УЧЕЊА:

- Упознавање ученика са стручном терминологијом у посластичарству;
- Развијање знања о врстама и карактеристикама посланица;
- Упознавање ученика са начином припрема посланица;
- Упознавање ученика са основним нормативима посланица;
- Развијање знања о начинима сервирања посланица;
- Упознавање ученика са декорацијама које се примењују у посластичарству;
- Упознавање ученика са националним посланицама;
- Упознавање ученика са интернационалним посланицама.

3. ТЕМЕ, ИСХОДИ, ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ И КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА

Разред: **Четврти**

Годишњи фонд часова: Теорија: **60 часова**;

ТЕМА	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ / КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА
Увод у посластичарство	<ul style="list-style-type: none"> • Дефинише појам и значај посластичарства; • Наброји крупан инвентар у посластичарству; • Наброји ситан инвентар; • Опише ситан и крупан инвентар у посластичарству; • Разликује инвентар у посластичарству • Користи стручну терминологију у посластичарству; 	<ul style="list-style-type: none"> • Појам, значај и задаци посластичарства; • Крупан и ситан инвентар у посластичарству; • Стручна терминологија у посластичарству.
Подела и врсте посланица	<ul style="list-style-type: none"> • Разликује посланице по врстама; • Објасни састав посланица; • Опише начин припреме посланица; • Опише начин чувања посланица од тренутка припреме до сервирања; • Препознаје основне нормативе посланица у зависности од угоститељских услуга; 	<ul style="list-style-type: none"> • Подела посланица: • Хладне посланице; • Топле посланице; • Суве посланице; • Топли и хладни напаци; • Начин чувања посланица до услуживања; • Начини сервирања посланица у зависности од угоститељских услуга;

	<ul style="list-style-type: none"> • Опише начин декорисања посланица у зависности од угоститељске услуге; • Опише начин сервирања посланица у зависности од угоститељске услуге. 	<ul style="list-style-type: none"> - Коктел партија; - Чајанка; - Свечани ручак (ресторански десерт); - Свечана вечера; - Хладан бифе; - Топли бифе.
Декорације у посланичарству	<ul style="list-style-type: none"> • Дефинише декорације у посланичарству; • Наведите врсте декорација; • Опише алат, посуђе и форме који се користи за декорацију; • Разликује технике обликовања декорације; • Представи начин припреме декорације; • Опише декорацију од воћа; • Опише декорацију од чоколаде; • Објасни ванил, чоколад, воћни сос; • Опише декорацију сосовима. • Планира врсту декорисања зависно од врсте посланица 	<ul style="list-style-type: none"> • Појам, значај декорације у посланичарству; • Декорације од воћа; • Декорације од чоколаде; • Украшавање сосовима и декорисање тањира; • Врсте сосова: ванил, чоколад, воћни сос.
Српске националне посланице	<ul style="list-style-type: none"> • Објасни историјски утицај и развој националних посланица; • Наведите утицај специфичних намирница на националне посланице; • Набројите српске националне посланице; • Разликује врсте српских националних посланица; • Разликује врсту теста за дати тип посланица; • Разликује врсту крема за дати тип посланица; • Разликује врсте филова за дати тип посланица; • Разликује врсте прелива и сосова; • Опише начин припремања посланица; • Опише начин термичке припреме посланица; • Опише начин сервирања посланица; • Опише начин декорисања посланица. 	<ul style="list-style-type: none"> • Увод у националне посланице Србије; • Историјски утицај и развој националних посланица; • Васина торта; • Бундевара; • Салчићи; • Нишке гурабије; • Жито.
Интернационалне посланице	<ul style="list-style-type: none"> • Објасни историјски утицај и развој интернационалних посланица; • Наведите интернационалне посланице; • Разликује врсту теста за дати тип посланица; • Разликује врсту крема за дати тип посланица; • Разликује врсте филова за дати тип посланица; • Разликује врсте прелива и сосова; • Опише начин припремања посланица; • Опише начин термичке припреме посланица; • Опише начин сервирања посланица; • Опише начин декорисања посланица. 	<ul style="list-style-type: none"> • Увод у националне посланице Француске: <ul style="list-style-type: none"> - Тарт; - Опера торта; - Карамел крем са воћем; • Увод у националне посланице Италије: <ul style="list-style-type: none"> - Тирамису; - Забајоне; - Касато торта; • Увод у националне посланице Русије: <ul style="list-style-type: none"> - Руски шарлот; - Јагоде "Романов"; • Увод у националне посланице Грчке:

		<ul style="list-style-type: none"> - Историјски утицај и развој грчких националних посланица; - Грчка баклава; - Тулумбе.
--	--	--

4. УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

На почетку сваке теме ученике упознати са циљевима и исходима, планом рада и начинима оцењивања.

Предмет се реализује кроз теоријску наставу у учионици при чему се одељење не дели на групе.

Препоручени број часова по темама је следећи:

Увод у посластичарство – (6 часова)

Подела и врете посланица- (16 часова)

Декорације у посластичарству- (12 часова)

Националне посланице – (10 часова)

Интернационалне посланице – (16 часова)

При реализацији тема ослонити се на примере из праксе које су познати ученицима, са посебним акцентом на њихова искуства стечена кроз путовања (излети, екскурзије и сл.), практични рад, употребу савремених информационих технологија и других видова информисања;

Избор метода и облика рада за сваку тему одређује наставник у зависности од наставних садржаја, способности и потреба ученика, материјалних и других услова. Користити вербалне методе (метода усменог излагања и дијалогска метода), методе демонстрације, симулације, текстуално-илустративне методе, практичан рад ученика,

Предложени облици рада су фронтални, рад у групи, рад у пару, индивидуални рад.

Препорука је примена пројектне наставе, а неке од тема могу бити: утицај светских кухиња на развој посластичарства у Србији; култура исхране одређених народа, историјски догађаји и њихов утицај на посластичарство, нови трендови у савременом посластичарству, итд.

Теме се могу реализовати кроз теренску наставу: посета једном хотелу, мотелу, ресторану, тржници и сл. Одређене теме реализовати у сарадњи са гостом предавачем који може бити: професор, шеф посластичарнице, менаџер хотела, шеф ресторана, историчар и сл. Теме реализовати кроз задатке којим ће ученицима бити доступно истраживање путем интернета, кроз посету установа за културу, информисање и сл.

5. УПУТСТВО ЗА ФОРМАТИВНО И СУМАТИВНО ОЦЕЊИВАЊЕ УЧЕНИКА

У настави оријентисаној ка достизању исхода прате се и вреднују процес наставе и учења, постигнућа ученика (продукти учења) и сопствени рад. Наставник континуирано прати напредак ученика, који се огледа у начину на који ученици партиципирају, како прикупљају податке, како аргументују, евалуирају, документују итд. Да би вредновање било објективно и у функцији учења, потребно је ускладити нивое исхода и начине оцењивања.

Сумативно оцењивање је вредновање постигнућа ученика на крају сваке реализоване теме. Сумативне оцене се добијају из контролних или писмених радова, тестова, усменог испитивања, самосталних или групних радова ученика, пројектних радова.

У формативном вредновању препоручује се дијалог, користе питања, како би се генерисале ученичке идеје, као и помоћ у развој ученичких идеја. Ученицима давати повратне информације о њиховом раду и напредовању, а одговоре добијене од ученика користити за прилагођавање у подучавању, охрабривање ученика у раду и оцени квалитета обостраног рада.

Избор инструмента за формативно вредновање зависи од врсте активности која се вреднује. Када је у питању тимски рад, пројектна настава, теренска настава и слично, може се применити чек листа у којој су приказани нивои постигнућа ученика са показатељима испуњености, а наставник треба да означи показатељ који одговара понашању ученика.